

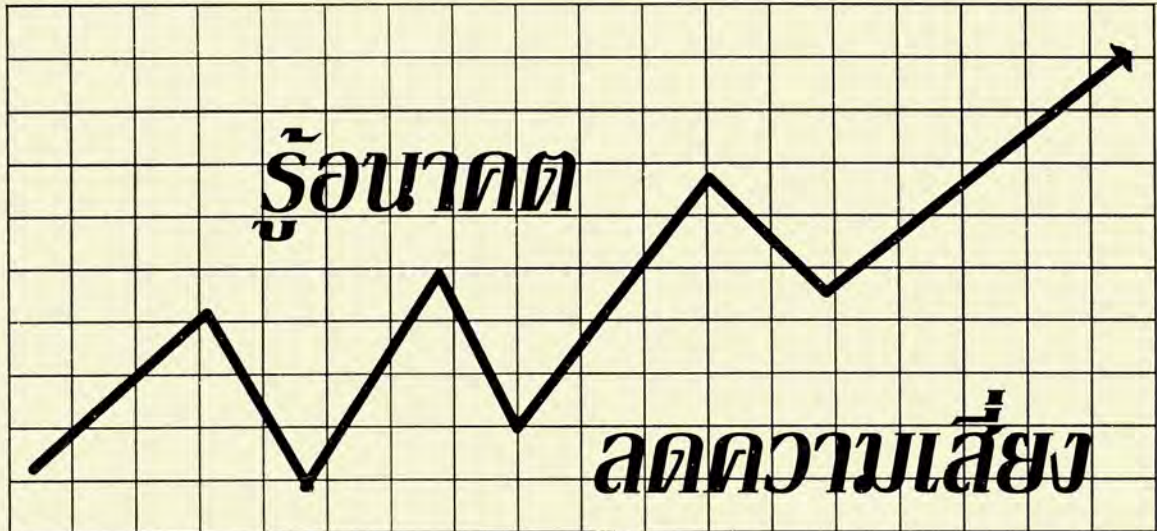


รายงานของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

ดูหมิสภา

พิจารณาศึกษา

เรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า”



ก.อ.ก.ร.ม.อ.ก.

สำนักงานเลขาธิการดูหมิสภา



สำเนา

ที่ ศว. 0009/คร ๕๒

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม 10300

๒๑ มกราคม ๒๕๔๒

เรื่อง รายงานพิจารณาการศึกษา เรื่อง "ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า"

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง "ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า" จำนวน 1 ชุด

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอให้วุฒิสภามอบหมายให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา กระทำกิจการภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา (นายสมพล เกียรติไพบูลย์ เป็นผู้เสนอ) และได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา พิจารณาการศึกษาเรื่อง "ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า" ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

- | | |
|-------------------------------|--------------------------------------|
| 1. นายสมพล เกียรติไพบูลย์ | ประธานคณะกรรมการ |
| 2. นายสมาน โอภาสวงศ์ | รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง |
| 3. นายนิวัฒน์ พันธุ์ | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง |
| 4. นายอดิเรก ศรีประทักษ์ | กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ |
| 5. นายวิบูลย์ เข็มเฉลิม | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ |
| 6. นายทรง องค์ชัยวัฒนะ | กรรมการและโฆษกคณะกรรมการ |
| 7. นายจรรย์ ตูลยานนท์ | กรรมการ |
| 8. นายเถลิง ชำรงนาวาสวัสดิ์ | กรรมการ |
| 9. นายทองดี นิคงรัมย์ | กรรมการ |
| 10. นายบรม ตันเถียร | กรรมการ |
| 11. นายประวิทย์ โรจนพิทยาสถิต | กรรมการ |
| 12. นายผจญ อุลปาทร | กรรมการ |

- | | |
|-----------------------------|---------|
| 13. นายยงยุทธ เลอลภ | กรรมการ |
| 14. นายศิริชัย บูลกุล | กรรมการ |
| 15. นายสุจินต์ จินายน | กรรมการ |
| 16. นายสุลัยมัลย์ วงษ์พานิช | กรรมการ |
| 17. นายอบ ทองไข่มุกต์ | กรรมการ |

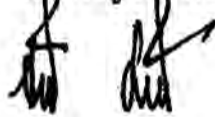
อนึ่ง คณะกรรมการได้แต่งตั้ง นายจรรย์ศ ศรีตชาติ หัวหน้าฝ่ายประชุม 1 กองกรรมการ
เป็นผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ข้อ 78 วรรคสาม

บัดนี้ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ได้พิจารณาคำขออนุญาต เรื่อง "ตลาด
ซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า" ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
ต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) สมพล เกียรติไพบูลย์
(นายสมพล เกียรติไพบูลย์)

(สำเนาถูกต้อง)



(นายจรรย์ศ ศรีตชาติ)

หัวหน้าฝ่ายประชุม 1

กองกรรมการ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กองกรรมการ

โทร. 2441571, 2441735

โทรสาร 2441571 -4

พิมพ์ศรี พิมพ์

อนงค์ ทาน

ก
สารบัญ

	หน้า
รายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา	(1)
การดำเนินการของคณะกรรมการ	(2)
วิธีการพิจารณาศึกษา	(3)
ผลการพิจารณา	(3)
1. ภาพรวมปัญหาสินค้าเกษตรไทย	
1.1 การผลิตยังคงขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ	1
1.2. ราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนมาก	2
1.3. กลไกการตลาดที่มีอยู่ยังไม่ีประสิทธิภาพเพียงพอ	3
1.4. ระบบข้อมูลข่าวสารขาดความชัดเจนและรวดเร็ว	5
2. นโยบายของรัฐบาลต่อการแก้ไขปัญหาการตลาดสินค้าเกษตร	6
2.1 นโยบายรัฐบาล	6
2.2 วิธีการแก้ไขปัญหา	6
2.3 ผลการดำเนินงาน	8
3. ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า	10
3.1 ความหมายของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า	10
3.2 รูปแบบตลาดและการกำกับดูแล	11
3.3 ประโยชน์ของตลาดล่วงหน้า	19
3.4 ประโยชน์ของตลาดล่วงหน้าต่อเกษตรกร	21
4. การดำเนินการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย	23
4.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า	23
4.2 สาระของร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.	24

5. สรุปและข้อเสนอแนะ	26
5.1 สรุป	26
5.2 จุดเด่น จุดด้อย ของการตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย	27
5.3 แนวทางการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า	28
5.4 ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า	29

ภาคผนวก

1. มูลค่าผลิตผลเกษตรกรรมที่สำคัญตามราคาที่เกษตรกรขายได้	33
2. ตลาดกลางสินค้าเกษตรในความดูแลของส่วนราชการ	35
3. สินค้าที่มีการซื้อขายสัญญาล่วงหน้า ประเทศที่ตั้งตลาด และความสำคัญของสัญญา ในการใช้อ้างอิงทางการค้าระหว่างประเทศ	43
4. เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการซื้อขายสินค้าล่วงหน้าโดยวิธีการประมูลในท้องถิ่น กับการซื้อขายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	49
5. ตลาดสินค้านำล่วงหน้าที่มีการซื้อขายสูงสุด 15 อันดับแรกของโลก ในปี 2539	51

(1)

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

ของ

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา

เรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า”

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 14 (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ 20 มีนาคม 2541 ที่ประชุมได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติให้วุฒิสภามอบหมายให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา กระทำกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา (นายสมพล เกียรติไพบูลย์ เป็นผู้เสนอ) และลงมติมอบหมายให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา พิจารณาศึกษาเรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า” โดยมีกำหนดระยะเวลาพิจารณาภายใน 360 วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติมอบหมาย

บัดนี้ การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ เรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า” ได้เสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 189 และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ข้อ 86 ดังนี้

การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ ได้แต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และ เลขานุการประจำคณะกรรมการ ประกอบด้วย

- | | |
|------------------------------------|----------------------------|
| 1. นายชำมรงค์ ประกอบบุญ | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 2. นายสุรพงษ์ ปรานศิลป์ | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 3. นายสมพงษ์ ตรีสุธี | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 4. นายอรุณ อ้นประเสริฐพร | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 5. นายนิพนธ์ วงษ์ตระหง่าน | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 6. นายแสง สิงหะวาระ | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 7. นายไพโรจน์ สุวรรณกร | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 8. นายอนันต์ ดาโลดม | ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ |
| 9. นายสุขสันต์ สุทธิผลไพบูลย์ | ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ |
| 10. นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ | นักวิชาการประจำคณะกรรมการ |
| 11. รองศาสตราจารย์ปัญญา หิรัญรัมย์ | นักวิชาการประจำคณะกรรมการ |
| 12. นายพิรุฬห์ โตศุกลวรรณ | นักวิชาการประจำคณะกรรมการ |
| 13. นายพิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจ | นักวิชาการประจำคณะกรรมการ |
| 14. นายบุญเพ็ง สันติวัฒนธรรม | นักวิชาการประจำคณะกรรมการ |
| 15. นายธนิศ บุญรอด | นักวิชาการประจำคณะกรรมการ |
| 16. นายนิยม จิวจิ้น | เลขานุการประจำคณะกรรมการ |
| 17. นายวิทยา ตันทสุทธิ | เลขานุการประจำคณะกรรมการ |
| 18. นางสาวพรศรี เหล่าจิสวัสดิ์ | เลขานุการประจำคณะกรรมการ |

วิธีการพิจารณาคึกษา

คณะกรรมการการ ได้ดำเนินการคึกษาข้อมูลเพิ่มเติมตามลำดับดังนี้ คือ

1. รับฟังการบรรยายสรุป เรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า”

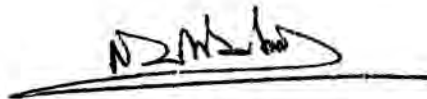
ณ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ วันศุกร์ที่ 10 เมษายน 2541

2. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ร่วมกับ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ จัดประชุมสัมมนา Round Table เรื่อง “ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย” ณ โรงแรมปรีนซ์พาเลซ ห้องปรีนซ์บอลรูม ชั้น 11 มหานคร กรุงเทพมหานคร

3. พิจารณาคึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการ งานคึกษา สถิติและตัวเลขที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ผลการพิจารณาคึกษา

คณะกรรมการ ขอเสนอผลการพิจารณาคึกษาเรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า” เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากเห็นชอบกับผลการพิจารณาคึกษาของคณะกรรมการแล้ว โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป



(นายสมพล เกียรติไพบูลย์)

ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา

ผลการศึกษาเรื่อง ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

.....

1. ภาพรวมปัญหาสินค้าเกษตรไทย

1.1 การผลิตยังคงขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ

เนื่องจากระบบชลประทานของประเทศไทย ยังมีค่อนข้างจำกัด หรือมีประมาณร้อยละ 22 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่มีประมาณ 132 ล้านไร่ และปริมาณน้ำที่กักเก็บไว้ต้องใช้ประโยชน์ด้านอื่นอีกนอกเหนือจากการผลิตพืชผลทางการเกษตร การผลิตสินค้าเกษตรจึงต้องพึ่งพาดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ ทำให้ไม่สามารถที่จะควบคุมปริมาณ และคุณภาพที่แน่นอนได้ ปีใดมีฝนตกตามฤดูกาลจะได้ผลผลิตดี แต่ถ้าปีใดฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาลหรือน้อยกว่าปกติ ปริมาณผลผลิตก็จะลดน้อยและได้คุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

ปริมาณน้ำฝนรายปี

หน่วย : มิลลิเมตร

ภาค	ฝน / ปี	2536	2537	2538	2539	2540	2541*
เหนือ	ปริมาณ	929.7	1501.4	1352.0	1360.2	1094.1	727.4
	ค่าปกติ 1231.4 +/- จากค่าปกติ	- 301.7	270.0	120.6	128.8	-137.3	-110.9
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ปริมาณ	1168.5	1445.0	1408.5	1520.5	1308.9	865.5
	ค่าปกติ 1401. +/- จากค่าปกติ	-232.6	43.9	7.3	119.4	-92.3	-82.2
กลาง	ปริมาณ	1042.0	1294.2	1334.2	1498.9	1006.6	846.1
	ค่าปกติ 1232.8 +/- จากค่าปกติ	-190.8	61.4	101.4	261.1	-227.2	-161.6
ตะวันออก	ปริมาณ	1682.4	1811.8	2082.5	1819.9	1588.1	1222.6
	ค่าปกติ 1913.8 +/- จากค่าปกติ	-231.4	-102.0	168.7	-33.3	-324.1	-37.6
ใต้ฝั่งตะวันออก	ปริมาณ	1819.3	1726.5	1754.7	2062.5	1693.7	604.7
	ค่าปกติ 1697.4 +/- จากค่าปกติ	121.9	29.1	57.3	365.1	-3.7	-93.6
ใต้ฝั่งตะวันตก	ปริมาณ	2866.9	2940.9	2861.7	2704.1	2384.9	1425.0
	ค่าปกติ 2741.3 +/- จากค่าปกติ	125.6	199.6	120.4	-37.2	-356.4	-253.5

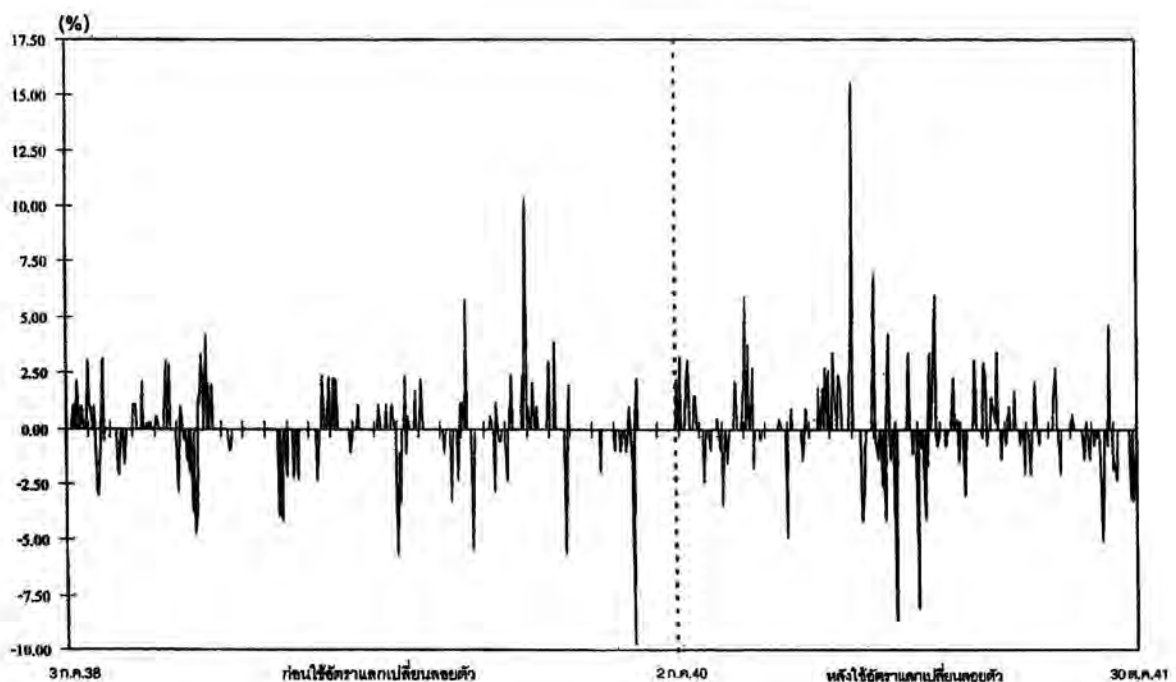
ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

หมายเหตุ ค่าปกติ เป็นค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนต่อปี คาบเวลา 30 ปี (ปี 2504 - 2533) * มค. - สค.

1.2 ราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนมาก

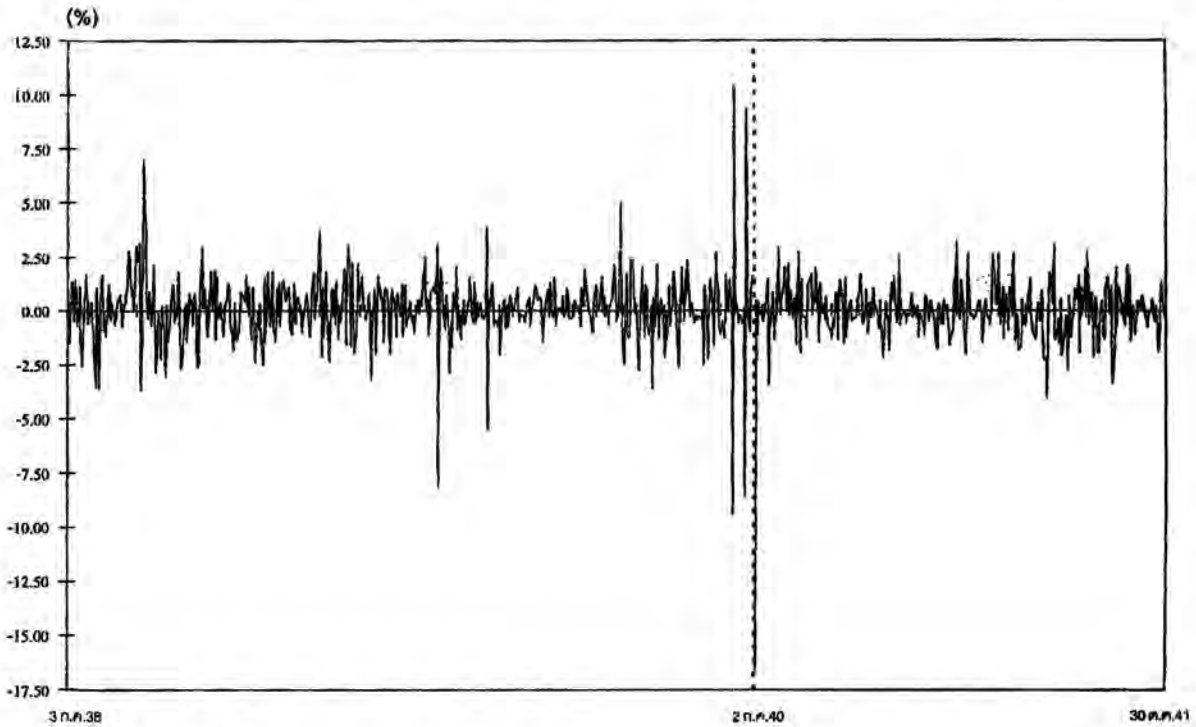
ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรแต่ละชนิดภายในประเทศ ในแต่ละปีมีน้อยเมื่อเทียบกับผลผลิตรวมของโลก แม้จะเป็นประเทศผู้ส่งออกมากอันดับหนึ่งในสินค้าเกษตรหลายรายการ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง แต่ราคายังต้องขึ้นอยู่กับภาวะการผลิต การค้า และความต้องการในตลาดโลกที่ขาดเสถียรภาพ ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนขึ้นลงไม่แน่นอนอยู่ตลอดเวลา สร้างปัญหาและความกังวลให้แก่เกษตรกรและผู้ที่อยู่ในภาคธุรกิจการเกษตรเสมอมา โดยเฉพาะภายหลังการประกาศใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลอยตัว หลังวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เป็นต้นมา ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศนอกจากจะผันแปรตามราคาสินค้าตลาดโลกแล้ว ยังต้องผันแปรไปกับอัตราแลกเปลี่ยนด้วย เช่น ราคาข้าวเปลือกของไทย ก่อนใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว จะมีช่วงเวลาที่มีเสถียรภาพนานกว่า และผันผวนน้อยกว่า หลังการใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (รูปที่ 1) และเมื่อเทียบกับราคาสัญญาข้าวเปลือกล่วงหน้าในตลาดชิคาโก กลับพบว่าในระยะเวลาเดียวกัน ความผันผวนกลับลดน้อยลง (รูปที่ 2)

รูปที่ 1 ความผันผวนของราคาข้าวเปลือกไทย (%) ก่อนและหลังการประกาศใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540



ที่มา : ราคาข้าวประจำวัน กรมการค้าภายใน

รูปที่ 2 ความผันผวนของสัญญาซื้อขายข้าวเปลือกตลาดล่วงหน้าชิคาโก (%)



ที่มา : ราคาปิดประจำวัน Chicago Board of Trade

1.3 กลไกการตลาดที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

การซื้อขายสินค้าเกษตรในประเทศเป็นการซื้อขายที่มุ่งเน้นให้เกิดการส่งมอบสินค้าจริง ใน 2 ลักษณะ คือ การส่งมอบทันที (Spot Trading) และการส่งมอบในอนาคต (Forward Trading) ผ่านช่องทางตลาดนัด ตลาดกลาง และตลาดข้อตกลง แม้ทางราชการจะให้การส่งเสริมการจัดตั้งตลาดกลางในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งให้เกษตรกรมีการรวมตัวกันในรูปแบบของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ก็สามารถสร้างอำนาจต่อรองให้แก่เกษตรกรได้เพียงระดับหนึ่ง แต่ปัญหาด้านความเสี่ยงจากความผันผวนของราคายังคงมีอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากระบบตลาดดังกล่าวยังขาดเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

จากการศึกษาตลาดกลางในความส่งเสริมของภาครัฐ พบว่า มีหน่วยงานของรัฐ 8 หน่วยงาน ที่ให้การส่งเสริมและจัดตั้งตลาดกลางแล้ว รวม 865 แห่ง หยุดดำเนินการไป 227 แห่ง จนถึงปัจจุบัน (20 กรกฎาคม 2541) มีตลาดที่ดำเนินการอยู่รวม 638 แห่ง แยกเป็น

- กรมการค้าภายใน	จำนวน	76	แห่ง
- กรมส่งเสริมสหกรณ์	จำนวน	528	แห่ง
- กรมส่งเสริมการเกษตร	จำนวน	10	แห่ง
- กระทรวงมหาดไทย (องค์การตลาด)	จำนวน	5	แห่ง
- อตก.	จำนวน	3	แห่ง
- ช.ก.ส.	จำนวน	3	แห่ง
- องค์การสะพานปลา	จำนวน	12	แห่ง
- กรมวิชาการเกษตร	จำนวน	1	แห่ง

นอกเหนือจากตลาดกลางที่หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนข้างต้นแล้ว ยังมีตลาดกลางเอกชนที่ดำเนินงานโดยอิสระอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในขั้นนี้ยังไม่สามารถหาข้อมูลจำนวนตลาดที่ชัดเจนได้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการส่งเสริมและจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรของรัฐพบว่ามีโครงการระบุตัวหนาแน่นในบางจังหวัด เช่น นครราชสีมา มีจำนวน 44 แห่ง บุรีรัมย์ จำนวน 28 แห่ง การกระจุกตัวมากเกินไปอาจเกิดผลเสียในด้านปริมาณผลผลิตที่ซื้อขายและผู้รับซื้อกระจายไปยังตลาดต่าง ๆ ที่ให้แต่ละตลาดมีปริมาณสินค้าที่ซื้อขายและผู้รับซื้อน้อยราย ทำให้การใช้งบประมาณไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะที่บางจังหวัดไม่มีตลาดกลางหรือมีน้อย เช่น ภูเก็ต สมุทรสงคราม จึงอาจเกิดผลเสียในแง่เกษตรกรไม่มีสถานที่ขายผลผลิต

จากจำนวนตลาดกลางที่ได้รับการส่งเสริมจากทางราชการ จะพบว่า เกือบทั้งหมดจัดตั้งขึ้นในลักษณะตลาดเอนกประสงค์ที่เป็นลานกว้าง หรือโรงคลุม ในรูปของตลาดกลางข้าวและพืชไร่ ตลาดกลางผักและผลไม้ และสะพานปลา ซึ่งผู้ซื้อผู้ขายต้องการความสะดวกจากสถานที่ และการขนถ่ายสินค้ามากกว่าการใช้บริการด้านอื่น ๆ ที่ตลาดสามารถจัดหาได้ เช่น การคัดเกรด ปรับปรุงและจัดชั้นคุณภาพ หรือการเก็บรักษา ทำให้ตลาดกลางเหล่านี้ไม่สามารถเป็นเครื่องมือการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ในตลาดเหล่านี้ยังไม่โปร่งใส เป็นการต่อรองราคามากกว่าการประมูลโดยเปิดเผยและเป็นการซื้อขายเมื่อเห็นสินค้า แทนที่จะเป็นการซื้อขายตามตัวอย่างหรือตามมาตรฐาน ทำให้เกษตรกรที่ต้องการขายสินค้า เมื่อนำมาเสนอขายก็พยายามขายให้หมดเพื่อนำรายได้กลับบ้านทุกครั้ง ดังคำกล่าว “ผีถึงป่าช้า ไม่เผาก็ต้องฝัง” ทำให้ผู้ซื้ออยู่ในฐานะผู้เลือกซื้อได้เกือบตลอดเวลา ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไปไม่สอดคล้องกับภาวะอุปสงค์และอุปทานในแต่ละเวลา

1.4 ระบบข้อมูลข่าวสารขาดความชัดเจนและรวดเร็ว

ปัจจุบันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ที่อยู่ในภาคการเกษตร เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกัน สาเหตุเกิดจาก

(1) ความไม่เท่าเทียมกันของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารการผลิตการค้าและการตลาดในกรุงเทพมหานคร ก่อนเผยแพร่ไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ และข้อมูลนี้เผยแพร่ออกไปส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ยากต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการคาดการณ์แนวโน้มราคาในอนาคต

(2) คักยภาพในการแปลความหมายของข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการตลาด

สินค้าเกษตรไม่เท่าเทียมกัน

ข้อมูลข่าวสารที่มีการเผยแพร่ส่วนใหญ่เป็นการให้ข่าว ขาดการขยายความ ซึ่งผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอจึงจะสื่อความหมายและคาดการณ์ผลกระทบต่อการผลิตและการตลาดของตน เช่น ชาวน้ำท่วมในจีน เกษตรกรหรือพ่อค้าท้องถิ่นของไทย ก็ไม่สามารถเข้าใจถึงผลกระทบต่อตลาดและราคาข้าวที่ตนจะขายได้มากนักเพียงใด

(3) ข้อมูลราคาการจัดกระจายและขาดความเชื่อมโยงระหว่างตลาด

สินค้าเกษตรที่มีการซื้อขายในแต่ละพื้นที่ เป็นไปตามประเพณีที่มีการซื้อขายตามตัวอย่าง ไม่ได้ซื้อขายตามมาตรฐาน ทำให้ยากต่อการสรุปได้ว่าราคาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันจะถือเป็นราคากลางที่ถูกต้องและใช้เป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น

กลุ่มคนที่เสียเปรียบ หรือด้อยโอกาสมากที่สุด ก็คือ เกษตรกรซึ่งจะได้
รับข้อมูลข่าวสารค่อนข้างช้า ขาดความแม่นยำและขาดความรู้เพียงพอที่จะนำข้อมูลข่าวสารที่
ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการเพาะปลูกและการตลาด

2. นโยบายของรัฐบาลต่อการแก้ไขปัญหาการตลาดสินค้าเกษตร

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างให้กลไกตลาด
สินค้าเกษตรของประเทศมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และได้กำหนดเป็นนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา
โดยตลอด รวมทั้งได้ปรับปรุงกระบวนการแก้ไขปัญหาการตลาดภาคเกษตร จากเดิมเมื่อมี
ปัญหา จึงจัดสรรงบประมาณให้เปลี่ยนมาเป็นการจัดเตรียมงบประมาณรองรับปัญหาที่จะ
เกิดขึ้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 นโยบายรัฐบาล

- (1) รักษาเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตร
- (2) สร้างความเป็นธรรมในการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร
- (3) ลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง
- (4) ให้เกษตรกรมีความรู้ในด้านการผลิตและการตลาดอย่างเพียงพอ

2.2 การแก้ไขปัญหา

(1) การช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเป็นระบบ ได้กำหนดนโยบายและมาตรการ
เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาที่เหมาะสม โดยคณะกรรมการนโยบายข้าว
(กนข.) สำหรับสินค้าข้าว และคณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร
(คชก.) สำหรับสินค้าอื่น ๆ โดยขณะนี้คณะกรรมการ คชก. ได้อนุมัติวงเงินหมุนเวียนเป็น
ส่วนใหญ่ในการดำเนินมาตรการช่วยเหลือในสินค้า ข้าว ข้าวโพด ปอ ไข่ไก่ กุ้ง มะละกอ
และอื่น ๆ รวม 3,739.6 ล้านบาท (เงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรได้อนุมัติผูกพัน
การใช้เกือบทั้งสิ้น สืบเนื่องจากไม่ได้รับจัดสรรติดต่อกันมา 2 ปีแล้ว และขณะนี้อยู่ใน
ระหว่างเสนอขอเพิ่มวงเงินอีกจำนวน 5,000 ล้านบาท)

(2) **การจัดระบบส่งออกและนำเข้า** สืบเนื่องจากต้องปฏิบัติตาม GATT / WTO และข้อตกลงทั้งระดับภูมิภาคและระดับอนุภูมิภาคด้านสินค้าเกษตร กระทรวงพาณิชย์ได้วางระบบมาตรการต่าง ๆ เพื่อดูแลและคุ้มครองเกษตรกรให้ได้รับความเป็นธรรมไปด้วยทั้งในด้านช่วงเวลาที่นำเข้า ปริมาณการนำเข้า และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบต่อราคาที่เกษตรกรจำหน่ายด้วย เป็นต้น

(3) **การเร่งรัดการส่งออกและการขยายตลาด** ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการขายทั้งตลาดเดิมและตลาดใหม่ รวมทั้งสร้างระบบการขายระหว่างภาครัฐและเอกชน การขายรูปเงินสดและสินเชื่อ รวมตลอดทั้งการค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนให้ภาคเอกชนส่งเสริมการขายโดยตรงไปยังผู้นำเข้า ซึ่งจะช่วยให้คลี่คลายได้ระดับหนึ่ง

(4) **การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการส่งออก** กระทรวงพาณิชย์ได้ตระหนักเรื่องนี้ โดยได้จัดองค์การบริหารให้การเจรจาแก้ไขปัญหาด้านทวิภาคี และพหุภาคีอยู่ด้วยกัน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเพิ่มดุลการต่อรองจะได้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น พร้อมทั้งได้วางระบบการลดข้อกีดกัน ทั้งเรื่อง AD/CVD และ GSP ควบคู่ไปด้วย สถานการณ์การเจรจาลดอุปสรรคของประเทศคู่ค้าในเรื่องนี้จะอยู่ในสภาพที่มีการพัฒนาและเอื้ออำนวยต่อทั่วโลก ตลาดและราคาสินค้าในประเทศได้ดีขึ้นเป็นลำดับ

(5) **การเสริมสภาพคล่อง** เพื่อให้ผู้ประกอบการภายใน และผู้ส่งออก มีเงินทุนหมุนเวียนในการรับซื้อผลผลิตเกษตรได้มากขึ้น ได้ประสานขอความร่วมมือกับกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ทราบว่าได้ดำเนินการให้ธนาคารพาณิชย์แยกหนี้ดี และหนี้เสียของผู้ประกอบการค้าออกจากกัน คาดว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จใน 2 สัปดาห์ นอกจากนี้ควรจะพิจารณาสินเชื่อโดยใช้ระบบสินค้าค้ำประกัน (Packing Stock) และจำหน่ายสินค้าโดยใช้ใบประทวนสินค้า (Warehouse Receipt)

(6) **การติดตามสถานการณ์และการเตือนภัย (Warning System)** ได้วางระบบให้มีการรายงานราคาสินค้าเกษตรแต่ละชนิดอย่างใกล้ชิดและตลอดเวลา เพื่อจะได้ทราบว่าสินค้าใดราคามีแนวโน้มจะตกต่ำ จะทำให้สามารถเตรียมมาตรการและดำเนินการ

แก้ไขได้ทันเวลา และลดระดับความรุนแรงลงได้ **รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร** เพื่อให้เกษตรกรและผู้ประกอบการได้รับทราบข้อมูลที่ต้องการ ชัดเจน และนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องและลดความได้เปรียบเสียเปรียบของกลไกตลาดลงได้

2.3 ผลการดำเนินการ

(1) เป็นการแก้ไขปัญหาระยะสั้น และเฉพาะหน้า เนื่องจาก โดยข้อเท็จจริง ปัญหาสินค้าเกษตรมีปัจจัยหลายอย่างที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และคู่ค้า คู่แข่งขัน ในแต่ละปีแตกต่างกันไป ทำให้การแก้ไขปัญหาทำได้ยากและมีการบิดเบือนไปจากสภาพตลาดจริงบ่อยครั้ง

(2) การแก้ไขปัญหาระยะปานกลาง ได้ให้การส่งเสริมให้เอกชนจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรชนิดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร รวมทั้งให้การสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถาบันเกษตรกรและเอกชนจัดสร้าง หรือ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการตลาดต่าง ๆ เช่น เครื่องอบลดความชื้น รถเกี่ยวนวดข้าว สร้างยุ้งฉาง เครื่องซัง ลานตาก รวมกว่า 2,000 ล้านบาท เป็นการลดความสูญเสีย และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกทางการตลาดสินค้าเกษตรในระดับต่าง ๆ

(3) สำหรับการแก้ไขปัญหาตลาดสินค้าเกษตรในระยะยาวนั้น ส่วนใหญ่ใช้กลไกการตลาดเป็นเครื่องมือภายใต้ระบบตลาดสินค้าจริงแบบเดิม **การแก้ไขปัญหาก็ที่ต้อง** ส่วนหนึ่งต่อไปคือการพัฒนาตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (Futures Market) ซึ่งถ้าพิจารณาสินค้าที่นำมาซื้อขาย ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา น้ำตาลทราย และกุ้งกุลาดำแล้ว จะมีมูลค่ากว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าพื้นฐานที่เกษตรกรขายได้ในประเทศ โดยรวมแล้วจะเป็นการช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรได้ค่อนข้างดี เพราะสามารถลดความเสี่ยง และกลไกตลาด กลไกราคา **ข้อมูลข่าวสารมีความโปร่งใส “รู้อนาคตลดความเสี่ยง”**

ในฐานะที่ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจเสรี และมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ (การนำเข้าและส่งออก) คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 70 ของผลผลิตมวลรวมในประเทศ (GDP.) ปัญหาการค้าขายของประเทศ จึงผูกพันไปกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจการค้าของโลกโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากปัญหาของผู้ที่อยู่ในภาคการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร โรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร พ่อค้า ท้องถิ่น หรือผู้ส่งออก สินค้าเกษตร ต่างพยายามทำตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต แปรรูป หรือขายผลิตผลทางการเกษตร โดยมุ่งหวังที่จะสร้างรายได้หรือมูลค่าเพิ่มของสินค้าสูงสุด แต่ดูเหมือนว่ายิ่งทำการผลิตมากและพึ่งพาสตลาดต่างประเทศมาก กลับสร้าง**ปัญหาให้ต้องแก้ไขมากขึ้น** และสิ่งหนึ่งที่ผู้อยู่ในภาคการเกษตรดังกล่าวไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ก็คือความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ทำให้การดำเนินธุรกรรมต้องประสบกับความยากลำบาก เพราะจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงของราคา

จากการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรในหลายประเทศ พบว่ามีการใช้ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อีกทั้งในหลายประเทศที่ไม่ได้ทำการผลิตสินค้าเกษตรมาก หรือไม่ได้มีปริมาณการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรเป็นสัดส่วนที่สำคัญในตลาดโลก ก็ยังมีตลาดซื้อขายล่วงหน้า อาทิ การซื้อขายสัญญาข้าวเปลือกในตลาดชิคาโก การซื้อขายสัญญาข้าวโพดในญี่ปุ่น และการนำข้าวของไทยไปซื้อขายสัญญาล่วงหน้าในประเทศจีน เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นและความพร้อมในการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้ที่อยู่ในภาคการเกษตร มีทางเลือกในการบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ด้วยการเข้าลดความเสี่ยงในตลาด โดยตลาดดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ หรือเป็นศูนย์กลางในการตกลงซื้อขายสินค้าเกษตรที่มีการส่งมอบในอนาคต โดยมีกลไกการซื้อขายด้วยสัญญาที่มีมาตรฐานการรับมอบ-ส่งมอบ และระบบการเงินที่ชัดเจน พบว่าจะเป็นประโยชน์ต่อภาคการเกษตรและระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากโอกาสที่จะได้จากการรับรู้ราคาในอนาคต และมีช่องทางผู้เกี่ยวข้องสามารถลดความเสี่ยงได้ จะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิตสินค้าทางการเกษตรต่าง ๆ ของประเทศเป็นไปได้ด้วย

ความเหมาะสมกับสภาวะตลาดยิ่งขึ้น ลดการสูญเสียและสิ้นเปลืองงบประมาณในการแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาดได้

กระทรวงพาณิชย์จึงได้เสนอแนะ และผลักดันให้แนวทางการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาล และได้ยกร่างกฎหมายดังกล่าวขึ้นเพื่อบังคับใช้ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุมวันที่ 1 ตุลาคม 2541 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างกฎหมาย และขณะนี้อยู่ในการพิจารณาของชั้นคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

3. ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ได้ศึกษาดูงานตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่มีการดำเนินการในหลายประเทศประกอบเอกสารต่าง ๆ แล้ว สามารถจำแนกตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ตามรูปแบบการจัดตั้งสินค้าที่มีการซื้อขาย ขั้นตอน วิธีการ และการกำกับดูแลการซื้อขายสินค้านี้ ได้ดังนี้

3.1 ความหมายของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า (Commodity Futures Exchange) หมายถึง สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าทำการซื้อขายสัญญาสินค้าที่มีเจตนาจะส่งมอบและรับมอบกันในอนาคต โดยวิธีการประมูลอย่างเปิดเผย มีหลักเกณฑ์วิธีการและกฎระเบียบที่ชัดเจนให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายปฏิบัติ โดยตลาดจะเป็นผู้จัดการกำกับดูแลและรับผิดชอบให้มีการปฏิบัติตามสัญญาที่มีมาตรฐานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดการให้มีหลักประกันและวิธีการรับมอบ - ส่งมอบสินค้า ที่มีการซื้อขายในตลาด

หากพิจารณาถึงสภาพข้อเท็จจริงของการซื้อขายสินค้าเกษตรที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะพบว่ามียู่ใน 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ ระบบตลาดจริง และระบบตลาดล่วงหน้า กล่าวคือ

ตลาดสินค้าจริง (physical หรือ cash market) จะเป็นการซื้อขายสินค้าและมีการรับมอบส่งมอบกันในทันทีที่ตกลงซื้อขายกัน หรือบางครั้งมีการซื้อขายกันแล้วและส่งมอบหรือชำระเงินกันภายหลัง ส่วนใหญ่จะเป็นการตกลงซื้อขายสินค้าที่มีอยู่แล้วหรือจะมีในอนาคต โดยตกลงซื้อขายกันอย่างไม่เป็นระบบ เช่น การซื้อขายตามราคาที่แสดงไว้ การเจรจาต่อรองกันไม่เปิดเผย และไม่โปร่งใสขึ้นอยู่กับอำนาจการต่อรองของแต่ละฝ่าย หากตกลงที่จะมีการส่งมอบกันในระยะเวลาข้างหน้า หรือที่เรียกกันว่าตลาดข้อตกลง (Forward contract) เงื่อนไขสัญญาตกลงก็ไม่ชัดเจน และมีการบิดพลิ้วกันมาก โดยตามข้อเท็จจริงการซื้อขายเกือบทั้งหมดจะเป็นการซื้อขายและรับมอบส่งมอบสินค้าโดยทันที ส่วนการทำข้อตกลงรับมอบสินค้าในระยะข้างหน้าจะมีไม่เกินร้อยละ 1 ของการซื้อขายสินค้าทั้งหมด

ตลาดล่วงหน้า (Futures market) จะเป็นการซื้อขายสินค้าเพื่อรับมอบส่งมอบในอนาคตอย่างมีระบบ โดยใช้สัญญามาตรฐานที่มีการระบุชนิด ปริมาณ คุณภาพ สถานที่ส่งมอบ - รับมอบสินค้า การชำระเงิน การหักล้างสัญญาซื้อขายไว้อย่างชัดเจนให้ผู้ซื้อขายปฏิบัติ วิธีการซื้อขายก็เป็นการประมูลอย่างเปิดเผยและโปร่งใส มีการบันทึกจดแจ้งราคาที่มีการตกลงซื้อขายไว้ทุกครั้ง และเปิดเผยแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือมีความสนใจ

3.2 รูปแบบตลาดและการกำกับดูแล

(1) รูปแบบตลาด ประเทศหนึ่งอาจมีตลาดซื้อขายล่วงหน้าเพียงตลาดเดียวหรือหลายตลาดก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาดตลาด สภาพภูมิประเทศและความสำคัญของสินค้าเกษตรนั้นต่อเศรษฐกิจโดยรวม และสามารถแบ่งลักษณะตลาดออกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

★ **ตลาดผู้ผลิต (PRODUCER MARKET)** เป็นตลาดในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (COMPARATIVE ADVANTAGE) เช่น CHICAGO BOARD OF TRADE ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการซื้อขายถั่วเหลือง ข้าวโพด ฯลฯ

☆ **ตลาดผู้ค้า (TRADER MARKET)** เป็นตลาดซึ่งจัดตั้งในประเทศที่มีปริมาณการค้าสินค้าจริงค่อนข้างมากและใหญ่เพียงพอ เช่น SINGAPORE COMMODITIES EXCHANGE ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีการซื้อขายยางพารา และ LONDON COMMODITIES EXCHANGE ของสหราชอาณาจักรซึ่งซื้อขายน้ำตาล กาแฟ ฯลฯ (ปัจจุบัน LCE ได้ผนวกกับ LIFFE The London International Financial Futures and Options Exchange แล้ว)

☆ **ตลาดผู้ใช้ (USER MARKET)** เป็นตลาดที่ตั้งขึ้นในประเทศที่มีความต้องการใช้สินค้าปริมาณมาก เพื่อให้สามารถได้สินค้าในปริมาณ ราคาและคุณภาพที่แน่นอน เช่น TOKYO COMMODITIES EXCHANGE ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งซื้อขายยางพารา ฯลฯ

(2) สินค้าที่มีการซื้อขายล่วงหน้า

Futures Industry Institute ได้จำแนกสินค้าที่มีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าทั่วโลก ดังนี้

☆ สินค้าเกษตร-ได้แก่

- MEAT AND LIVESTOCK
- FOOD AND FIBER
- GRAINS

☆ หลักทรัพย์และดัชนีหลักทรัพย์ (EQUITIES AND EQUITY INDICES)

☆ อัตราดอกเบี้ย - พันธบัตรรัฐบาลทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว

☆ โลหะ (PRECIOUS AND NON-PRECIOUS METAL)

☆ ผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง

☆ อัตราดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงินของเอกชน

☆ กลุ่มสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ

จากการรวบรวมพบว่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 มีตลาดซื้อขายล่วงหน้าแล้ว
รวม 71 แห่งในกว่า 20 ประเทศ

รูปแบบตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในบางประเทศ

	ประเภทตลาด	ลักษณะตลาด
USA	หลายตลาด	Producer/Trader
UK	หลายตลาด	Trader
JAPAN	หลายตลาด	User
SINGAPORE	หลายตลาด	Trader
MALAYSIA	หลายตลาด	Producer
CHINA	หลายตลาด	User/Producer

(3) ขั้นตอน วิธีการ และการกำกับดูแลการซื้อขายสินค้าล่วงหน้า

เนื่องจากการซื้อขายสินค้าล่วงหน้า เป็นการซื้อขายเพื่อการรับมอบ - ส่งมอบ
ในอนาคตในตลาด (ศูนย์กลางการซื้อขาย) ด้วยวิธีการประมูลอย่างเปิดเผย ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง
เป็นจำนวนมาก ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าทุกแห่ง จึงต้องวางกฎเกณฑ์การซื้อขายให้
ทุกฝ่ายรับรู้และปฏิบัติตามอย่างชัดเจนโดยเฉพาะรายละเอียดเกี่ยวกับตัวสินค้า ผู้กระทำการ
ซื้อขาย และการเงิน ดังนี้

☆ **สินค้าที่ซื้อขาย** มีการกำหนดคุณลักษณะที่ชัดเจนของสินค้าที่สามารถ
ตรวจสอบได้ หน่วยการซื้อขาย วิธีการรับมอบ - ส่งมอบ ราคาต่อหน่วยที่จะซื้อทำการขาย
ระยะเวลาที่จะรับมอบ - ส่งมอบ การเปลี่ยนแปลงราคา และอื่น ๆ ซึ่งเรียกโดยรวมว่า
สัญญามาตรฐาน (Futures contract) เพื่อให้ทุกฝ่ายทราบเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน สิ่ง
ที่ต้องต่อรองกันมีเพียงราคา ปริมาณและระยะเวลาที่ต่างฝ่ายต้องการเท่านั้น ทั้งนี้ สินค้าที่
จะทำการซื้อขายและจะทำให้ตลาดประสบความสำเร็จต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- เป็นสินค้าที่มีการซื้อขายในตลาดจริงค่อนข้างมาก
- ราคาสินค้ามีความผันผวนสูง
- เป็นสินค้าที่มีความสามารถจัดชั้นคุณภาพได้อย่างชัดเจน และ

เก็บรักษาได้

- กลไกตลาดสามารถทำงานได้อย่างเสรี
- ข้อมูลการผลิตและการพยากรณ์ มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

กล่าวโดยสรุป คือ ตลาดสินค้าจริง (Cash) หรือ Physical market มีประสิทธิภาพมากเท่าใด จะทำให้ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า (Futures Market) มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสองตลาด มีความมั่นคง มีสภาพคล่อง และสามารถบริหารความเสี่ยงได้ดี

☆ **ผู้ทำการซื้อขาย** ในตลาดล่วงหน้าทุกแห่ง แม้ว่าจะได้กำหนดสัญญามาตรฐานขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ซื้อผู้ขายที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง หรือต้องการรับความเสี่ยง (Hedgers & speculators) แล้วก็ตาม แต่การซื้อขายจริงผู้เกี่ยวข้องต้องกระทำผ่านสมาชิกของตลาด เนื่องจากหากปล่อยให้ทุกคนเข้าไปซื้อขาย โดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์วิธีการซื้อขายและการเสนอราคาจะสร้างความโกลาหลขึ้นในตลาดได้ และแม้ว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ความน่าเชื่อถือของผู้ซื้อผู้ขายจะตามมาสร้างปัญหาความเชื่อมั่นต่อตลาดได้ สมาชิกของตลาดจึงต้องทำหน้าที่กลั่นกรองคำสั่งซื้อ/คำสั่งขายให้ถูกต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดก่อนส่งเข้าตลาด รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบว่าคำสั่งซื้อคำสั่งขายนั้น ๆ จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของตลาด หากคำสั่งนั้น ๆ สามารถตกลงซื้อขายได้แล้ว สมาชิกตลาด ซึ่งเป็นนายหน้าผู้ส่งคำสั่งซื้อ คำสั่งขายนั้น ๆ เข้าตลาด จะเป็นผู้รับผิดชอบแทนผู้ซื้อผู้ขายโดยตรงกับตลาด ถ้ามีความเสียหายใดเกิดขึ้นกับการซื้อขาย ตลาดจะดำเนินการเรียกเก็บจากสมาชิก ซึ่งสมาชิกก็จะเรียกเก็บจากผู้ซื้อหรือผู้ขายที่สร้างความเสียหาย เป็นทอด ๆ ไป

★ **การเงิน** ระบบการเงินที่จะเรียกเก็บหรือจ่ายให้กับผู้ซื้อผู้ขาย เป็นกลไกแห่งความสำเร็จของตลาดซื้อขายล่วงหน้าทุกแห่งในโลก แม้ว่าการซื้อขายล่วงหน้า ทุกฝ่ายจะต้องวางเงินประกันสัญญา (Margin) ที่ตนซื้อหรือขายก็ตาม หากแต่เมื่อยังมีภาระผูกพันตามสัญญาอยู่ ราคาสินค้าที่ตนซื้อหรือขายอาจเปลี่ยนแปลงไม่เป็นไปตามทิศทางที่ตนคาดหวังไว้ มูลค่าเงินประกันที่วางไว้อาจไม่เพียงพอชดเชย มูลค่าของสัญญาที่เปลี่ยนแปลงไป อาจมีการทิ้งสัญญาของคู่สัญญาที่เสียเปรียบทำให้คู่สัญญาฝ่ายที่ได้เปรียบเสียหายได้

ตลาดจึงต้องทำหน้าที่เป็นคู่สัญญาแทนทุกฝ่าย คือเป็นคู่สัญญาซื้อให้กับผู้ขายและเป็นคู่สัญญาขายให้กับผู้ซื้อเพื่อให้ความมั่นใจกับทุกฝ่ายว่าส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดขึ้นจากการซื้อขายในตลาดทุกรายการจะมีการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งเท่ากับว่า สัญญาซื้อขายใด ๆ ที่เกิดขึ้น ตลาดจะเป็นคู่สัญญาให้ฝ่ายตรงข้ามให้กับทุกฝ่าย ซึ่งจะทำให้สถานะของตลาดจะมีสัญญาซื้อเท่ากับสัญญาขายตลอดเวลา (Position = 0, Perfect hedge) เมื่อไม่ว่าทิศทางของราคาสัญญาซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าในแต่ละวันจะเปลี่ยนแปลงไปจะขึ้นหรือลง ผู้ซื้อหรือผู้ขายจะได้กำไรหรือขาดทุนจากส่วนต่างราคาที่ได้ตกลงไว้ก่อนหน้ากับราคาปัจจุบัน ตลาดก็คงฐานะเสมอตัวอยู่ตลอดเวลา

เพื่อให้เงินประกันสัญญา (Margin) ที่วางไว้แต่แรกสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง รวมทั้งมีมากพอที่จะคุ้มครองความเปลี่ยนแปลง และป้องกันการทิ้งสัญญาให้เกิดความเสียหายตลอดระยะเวลาของสัญญา ทุกสิ้นวันทำการ ตลาดล่วงหน้าทุกแห่งจะให้สำนักหักบัญชี (Clearing house) ตรวจสอบสัญญาซื้อขายทุกสัญญาที่ยังมีผลผูกพันอยู่ว่ามีเงินประกันมากพอตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ผู้ขาดทุน (ทางบัญชี) เมื่อเปรียบเทียบกับราคาที่ตนซื้อหรือขายกับราคาปิดตลาดของสินค้านั้น ๆ เมื่อสิ้นวันทำการ ก็จะถูกเรียกเก็บเงินประกันเพิ่มเพื่อเพิ่มยอดเงินในบัญชีของตน ในทางกลับกันผู้ได้กำไร (ทางบัญชี) ก็จะได้รับยอดเงินในบัญชีเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกัน (daily marked to market) เป็นเช่นนี้ไปจนกว่าสัญญาซื้อขายนั้น ๆ จะมีการซื้อขายสัญญาคืน หรือมีการส่งมอบ - รับมอบสินค้าเพื่อปิดภาระ (ปิดฐานะสัญญา) ที่ตนมีอยู่กับตลาด

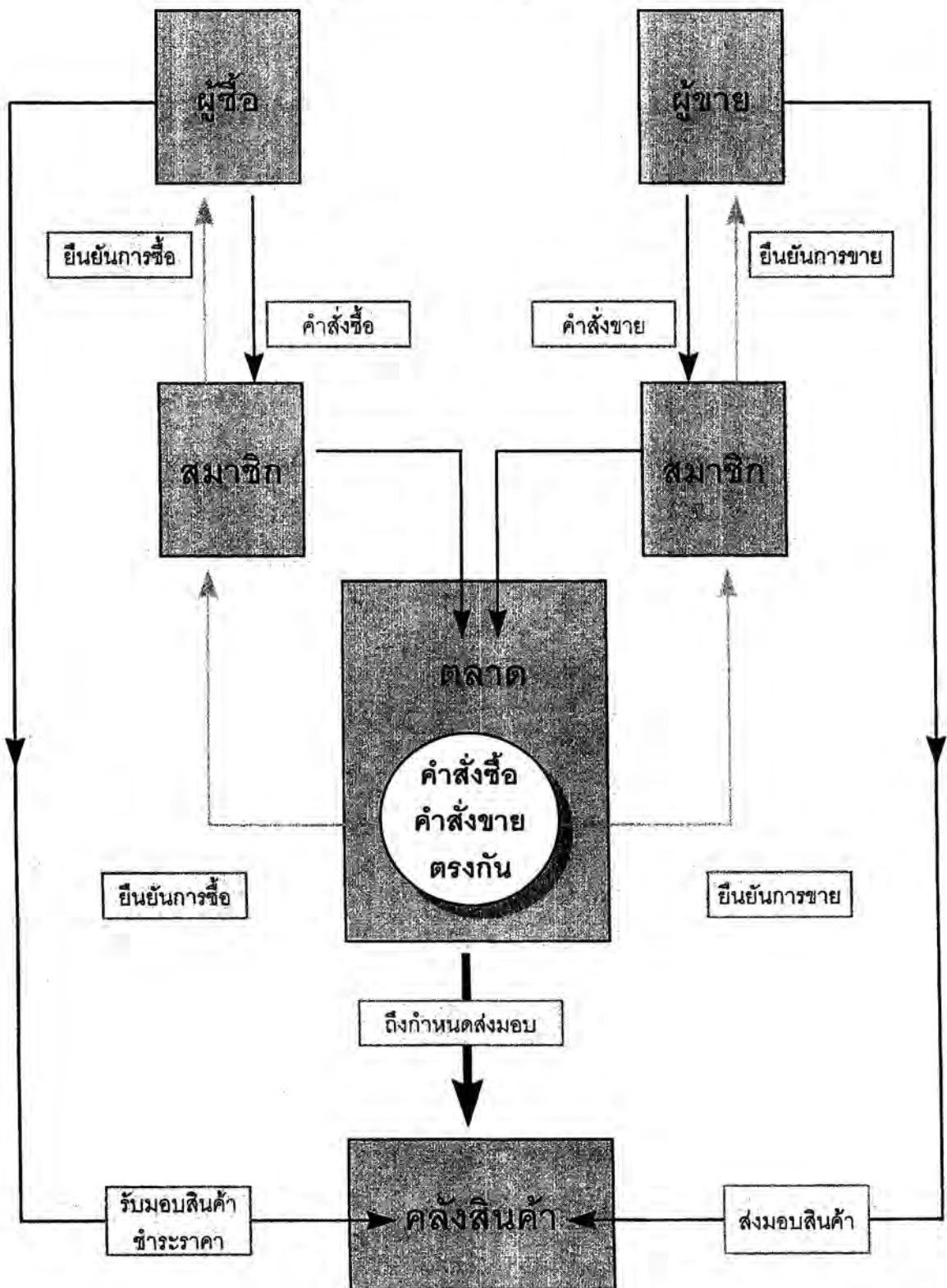
ทั้งนี้สำนักหักบัญชีจะอยู่ภายในหรือแยกอยู่นอกตลาดก็ได้ และสมาชิกตลาด อาจจะเป็นสมาชิกสำนักหักบัญชี หรือไม่ได้เป็นก็ได้ โดยทั่วไปคุณสมบัติของสมาชิกสำนักหักบัญชีต้องมีฐานะการเงินที่มั่นคงและหลักประกันไว้กับตลาดมาก และเพียงพอที่จะคุ้มครองฐานะสัญญาที่ตนหรือลูกค้าของตนมีอยู่กับตลาด

(4) **วิธีการซื้อขาย** สำหรับวิธีการซื้อขายสัญญาล่วงหน้าในตลาด ผู้ซื้อผู้ขาย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องการป้องกันความเสี่ยงหรือต้องการรับความเสี่ยง (Hedgers & speculators) จะแจ้งปริมาณ ราคาและเดือนส่งมอบให้กับตัวแทนของตน (Brokers) ที่เป็นสมาชิกตลาด ทำการประมูลซื้อขายในแต่ละวัน โดยคำสั่งเหล่านี้อาจมีข้อกำหนดทางปฏิบัติ ให้ตัวแทนช่วยทำการซื้อขายให้ก็ได้ เช่น ให้ซื้อขายเฉพาะช่วงเวลา, ช่วงราคา, ให้ซื้อในราคาที่ไม่สูงเกินเท่านั้นเท่านั้น ให้ขายในราคาที่ไม่ต่ำกว่าเท่านั้นเท่านั้น ฯลฯ

เมื่อตัวแทนได้รับคำสั่งซื้อขายแล้ว ก็จะส่งคำสั่งนั้น ๆ เข้าไปในตลาดเพื่อหาคู่สัญญาที่มีราคาตรงกันแต่มีความต้องการตรงข้ามกัน หากจับคู่ได้แล้ว ก็จะแจ้งให้ตลาดทราบเพื่อบันทึกการซื้อขาย ตัวแทนสมาชิกของตลาดก็จะแจ้งยืนยันไปยังลูกค้าของตน และดำเนินการทางการเงินตามระบบต่อไป หลังจากนั้น ทุกวันตลาดจะตรวจสอบฐานะเงินประกันกับราคาที่ตกลงไว้ ราคาตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป ก็จะเพื่อเพิ่มหรือลดเงินในบัญชีค้ำประกันของสมาชิกและสมาชิกก็จะไปเรียกเก็บจากผู้ซื้อผู้ขายอีกชั้นหนึ่งตามระบบ daily marked to market ดังกล่าวข้างต้น

การซื้อขายมีทั้งระบบประมูลในท้องค้า (floor based competition) เช่นที่กระทำใน Chicago Board of Trade (CBOT) และ Tokyo Commodity Exchange (Tocom) กับการซื้อขายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (electronic system) ที่มีการใช้ในตลาดล่วงหน้าเป็นส่วนมาก ซึ่งสะดวก รวดเร็ว และประหยัดกว่า อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะการซื้อขายจะเป็นด้วยระบบใด ขั้นตอนปฏิบัติจะเป็นไปตามแผนภูมิ ดังนี้

ขั้นตอนการซื้อขาย สินค้าเกษตรล่วงหน้า



(5) การกำกับดูแล การกำกับดูแลการซื้อขายสินค้าล่วงหน้าไม่ว่าจะเป็นสินค้าเกษตร โลหะมีค่า หรือสินค้าทางการเงิน โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 มีองค์กรกำกับดูแลองค์กรเดียว ทำหน้าที่ดูแลการซื้อขายล่วงหน้าในสินค้าทุกประเภท เช่น Commodity Futures Trading Commission (CFTC) ของสหรัฐอเมริกา หรือ Securities and Investments Board (SIB) ของสหราชอาณาจักร ซึ่งจะทำหน้าที่ดูแลทั้งการซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตร และสินค้าทางการเงินโดยองค์กรดังกล่าวจะกำกับดูแลตลาดทั่วประเทศ ซึ่งมีการจัดตั้งได้หลายตลาด ตามแนวทางที่ให้ระบบตลาดเกิดการแข่งขันกัน อย่างไรก็ตาม จากปรัชญาการส่งเสริมการแข่งขันเสรี ทำให้งานกำกับดูแลจะมีข้อละเอียดปลีกย่อยมาก หน่วยงานที่กำกับดูแลในลักษณะนี้ จะมอบอำนาจให้องค์กรอิสระของภาคเอกชนกำกับดูแลทางปฏิบัติกันเองในระดับหนึ่ง โดยหน่วยงาน CFTC หรือ SIB จะเป็นผู้ดูแลกำกับในระดับนโยบาย เช่น ในอเมริกา CFTC จะมอบอำนาจบางส่วนให้ National Futures Association (NFA) ควบคุมดูแลผู้ประกอบการค้าล่วงหน้าต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ CFTC มอบหมาย หรือในสหราชอาณาจักรจะมี Securities and Futures Authority ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบการค้าล่วงหน้า เป็นต้น

รูปแบบที่ 2 มีองค์กร ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลตลาดสินค้าจริงจะรับผิดชอบตลาดสินค้าล่วงหน้าในส่วนที่ตนดูแล ส่งผลให้มีองค์กรกำกับดูแลได้หลายองค์กร ซึ่งเป็นรูปแบบการกำกับดูแลของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น กระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม (MITI) ดูแลการซื้อขายยางพารา กระทรวงเกษตรป่าไม้และประมง ดูแลการซื้อขายถั่วแดง ถั่วเหลือง และถั่วเขียว และกระทรวงการคลัง ดูแลการซื้อขายสินค้าทางการเงินต่าง ๆ รวมทั้งสิงคโปร์ที่มี Singapore Trade Development Board (STDB) ดูแลการซื้อขายสินค้าทางการเงิน ประเทศมาเลเซียตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าอยู่ใน

ความรับผิดชอบของกระทรวงอุตสาหกรรมพื้นฐาน ทั้งนี้ มีปรัชญาจากความเชื่อถือในการเป็นองค์กรที่เชี่ยวชาญ (Expert Body) จะกำกับดูแลให้เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวม

3.3 ประโยชน์ของตลาดล่วงหน้า

(1) “รู้อนาคต ลดความเสี่ยง” : (Price Discovery & Hedging)

การที่สินค้าเกษตรจะเก็บเกี่ยวและออกสู่ตลาดมากในช่วงสั้น ๆ แต่จะต้องถูกนำไปใช้ตลอดทั้งปี เช่น ข้าวเปลือก ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง จำเป็นจะต้องมีผู้รับภาระในการเก็บสต็อกวัตถุดิบเหล่านี้ในช่วงต้นฤดูเก็บเกี่ยวหนึ่ง เพื่อสนองต่อความต้องการใช้ไปจนกว่าจะมีผลผลิตฤดูเก็บเกี่ยวใหม่ออกมา ซึ่งจะต้องใช้เงินจำนวนมาก เป็นภาวะต่อเงินทุนหมุนเวียนในธุรกิจ หากไม่มีเครื่องมือในการจัดการความเสี่ยงหรือหากผู้ประกอบการไม่มีความมั่นใจในผลตอบแทนที่ตนจะได้รับแล้วในระดับหนึ่ง คงจะไม่มีการยอมที่ต้องถือสต็อกสินค้ามูลค่ามหาศาลไว้ท่ามกลางราคาที่ผันผวนและยังมีภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่มากับการเก็บรักษา การซื้อขายสัญญาล่วงหน้าจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้ที่มีสินค้าไว้ในมือสามารถลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาที่ไม่ปรารถนา และราคาล่วงหน้าที่มีการตกลงซื้อขายเพื่อส่งมอบสินค้าในระยะข้างหน้า คือหลักประกันที่ทุกฝ่ายจะได้รับราคา และสินค้าตามที่ต้องการ

(2) เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Improving Export Competitiveness)

วิธีการปฏิบัติในการค้าขายโดยทั่วไป ผู้ขายจะมีสต็อกสินค้าไว้จำนวนหนึ่งพร้อมเสนอขาย และจะจัดหาวัตถุดิบมาเพิ่มเติมเพื่อผลิตสินค้าสนองคำสั่งซื้อ ในขณะที่เดียวกันผู้ซื้อก็จะซื้อสินค้าสำรองไว้จำนวนหนึ่งเป็นการล่วงหน้าไว้ก่อนเพื่อต้องการใช้ปริมาณสินค้าในสต็อกของผู้ขายหรือจำนวนที่ผู้ซื้อจะสำรองไว้ใช้ ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความสะดวก ระยะเวลา ฯลฯ ในสังคมที่แคบและเศรษฐกิจขนาดเล็ก ปริมาณก็จะมีไม่มาก แต่ในปัจจุบันสังคมเศรษฐกิจของโลกเกี่ยวเชื่อมโยงกันไปหมด และการค้าขายระหว่างประเทศก็

เปิดกว้างให้แก่กันตามข้อตกลงทางการค้าอันเป็นสากล หากไม่มีตลาดซื้อขายล่วงหน้า แต่ละฝ่ายจะต้องคงสต็อกสินค้าจริงเพื่อไว้มากเกินกว่าที่จำเป็น ลดความสามารถในการแข่งขัน

(3) ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและรวดเร็ว (Information formations)

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การตลาดต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับสินค้าที่มีการซื้อขายทั้งทางด้านการผลิต การตลาด รายงานการพยากรณ์อากาศ การขนส่ง และรายงานปริมาณสินค้าคงเหลือ ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ จะถูกเผยแพร่ออกไปผ่านทางสื่อต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการผลิตและการตลาดของตน

(4) ช่วยในการจัดหาสินเชื่อทางการเกษตร (Facilitate/Provide Access to Credit)

หากปราศจากเทคนิคการจัดการความเสี่ยงทางด้านการตลาดและการผลิตสินค้าเกษตรที่ชัดเจน การให้สินเชื่อทางการเกษตรจะเป็นธุรกิจที่ทำความยุ่งยากและมีความเสี่ยงมากกว่าธุรกิจอื่น ราคาสินค้าเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ ลดความสามารถในการชำระคืนเงินกู้หลายครั้งได้ ทำให้ผู้กู้อยู่ในฐานะสูญเสียจนบางครั้งเป็นหนี้สินถึงกับล้มละลายไป ในที่สุดก็สร้างความเสียหายให้กับผู้ให้กู้ ธุรกิจการเงินและธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ จึงพยายามหลีกเลี่ยงการให้สินเชื่อทางการเกษตร หากไม่มีหลักประกันที่มั่นใจได้ว่าสินเชื่อที่ปล่อยไปจะได้คืนกลับมา การมีเครื่องมือลดความเสี่ยงโดยกำหนดให้ผู้กู้ต้องทำการป้องกันความเสี่ยงไว้ จึงเป็นแนวทางที่จะเสริมให้ผู้ให้กู้ยินดีที่จะปล่อยสินเชื่อทางการเกษตรมากขึ้น และความมั่นใจของผู้ให้กู้นำไปสู่ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลง เช่น ในหลายประเทศที่มีตลาดล่วงหน้า ธนาคารพาณิชย์ สามารถให้สินเชื่อถึงร้อยละ 80 - 90 ของมูลค่าสินค้าที่เป็นหลักประกัน สำหรับสินค้าที่ได้ทำการป้องกันความเสี่ยงไว้ ขณะที่สินค้าที่ไม่มีการป้องกันความเสี่ยงไว้จะได้รับสินเชื่อเพียงร้อยละ 40 - 50 ของมูลค่า

(5) พัฒนามาตรฐานของสินค้า (Improving Product Standards)

การรับมอบ - ส่งมอบ โดยมีการจัดเกรด คัดแยกคุณภาพที่ชัดเจนและเป็นระบบของคลังสินค้าที่ตลาดล่วงหน้าจัดตั้งขึ้น จะจูงใจให้ผู้ค้าที่มีเจตนาส่งมอบสินค้าแก่

คลังสินค้าของตลาด พยายามปรับปรุงคุณภาพสินค้าของตนให้อยู่ในมาตรฐานที่คลังสินค้านิยมรับ ยิ่งเป็นการช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการตลาดสินค้าเกษตรมีการตื่นตัวพยายามปรับปรุงให้สินค้าของตนเป็นที่นิยมรับ ซึ่งในหลายประเทศที่มีตลาดล่วงหน้า ผู้ค้าสินค้าเกษตรที่ได้รับการยอมรับและได้รับเอกสารรับรองจากคลังสินค้าของตลาด จะใช้เอกสารรับรองนั้นเป็นเสมือนหลักฐานแสดงความน่าเชื่อถือของตนต่อผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

กล่าวโดยรวมแล้ว ตลาดซื้อขายสินค้าน้ำล่วงหน้า นอกจากจะช่วยให้รู้เกี่ยวข้องในภาคการเกษตรได้ รู้อนาคตราคา และลดความเสี่ยงจากราคาที่ผันผวนแล้ว ยังช่วยเสริมกลไกตลาดสินค้าเกษตรส่วนอื่น ๆ ได้ดีขึ้นด้วย เช่น เสริมระบบสินเชื่อทางการเกษตรการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า ลดภาระในการเก็บรักษาสินค้าของผู้ค้าไปสู่คลังสินค้าที่มีความชำนาญกว่า เป็นต้น

3.4 ประโยชน์ของตลาดล่วงหน้าต่อเกษตรกร

เกษตรกรที่เข้ามาซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะได้ประโยชน์ดังนี้

(1) สามารถขายผลผลิตของตนได้ราคาที่ดีพอใจ โดยการขายในตลาดล่วงหน้า เมื่อเห็นว่าได้ราคาดี ช่วยให้ไม่ต้องกังวลหรือเสี่ยงกับความผันผวนของระดับราคาเมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยว

(2) สามารถวางแผนเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะทราบแนวโน้มและระดับราคาที่จะเป็นในอนาคต

(3) สามารถขอคำปรึกษาหารือ และขอข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาด และการผลิตสินค้าเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศได้จากบริษัทสมาชิกตลาดซื้อขายสินค้าน้ำล่วงหน้า หรือตัวแทนนายหน้าของบริษัทสมาชิกฯ

(4) เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวในช่วงต้นฤดู เกษตรกรสามารถเลือกที่จะขายและส่งมอบผลผลิตในตลาดท้องถิ่นหรือในตลาดล่วงหน้า ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่ารวมทั้งสามารถตัดสินใจในการเก็บรักษาเพื่อส่งมอบในอนาคตได้ โดยเปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาของตน

เกษตรกรที่ไม่เข้ามาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าก็ได้รับประโยชน์จากตลาดล่วงหน้า ดังนี้

- (1) สามารถรับทราบแนวโน้มและระดับราคาล่วงหน้าของผลผลิต ทำให้สามารถกำหนดพื้นที่ปลูกที่จะให้ผลผลิตที่คุ้มกับต้นทุน อีกทั้งสามารถกำหนดราคาและระยะเวลาขายผลผลิตที่เหมาะสมได้ง่ายขึ้น
- (2) สามารถได้รับประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและด้านการตลาดสินค้าเกษตร ซึ่งจะพัฒนาแพร่หลายกว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อมีการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า (เช่นเดียวกับเกษตรกรที่เข้ามาซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า)

เพิ่มช่องทางการตลาดและอำนาจต่อรองให้เกษตรกร

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะเป็นช่องทางการตลาดเพิ่มเติมจากตลาดสินค้าเกษตร ที่เกษตรกรขายผลผลิตของตนในปัจจุบัน กล่าวคือ หากเกษตรกรขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า เกษตรกรมีสิทธิที่จะเลือกส่งมอบตามข้อตกลงที่ขายล่วงหน้าไว้ หรือขายผลผลิตของตนในตลาดจริงก็ได้ แล้วทำการหักล้างสัญญาซื้อล่วงหน้าที่ตนได้ขายไว้ ก่อนหน้านี้ (Offsetting)

ขบวนการนี้จะเป็นจุดเชื่อมที่สำคัญระหว่างตลาดสินค้าจริงกับตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ที่จะทำให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดทั้งสองนี้ในเวลาหนึ่ง ๆ จะมีความสอดคล้องและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยในส่วนนี้เปรียบเสมือนเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่เกษตรกรในการนำราคาสินค้าในตลาดล่วงหน้า ขึ้นต่อรองกับผู้ซื้อสินค้าของตน

เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพสินค้า

กลไกการส่ง - รับมอบสินค้าของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะเป็นตัวรับประกันกับคุณภาพของสินค้า ทำให้ผู้ที่ต้องการรับมอบสินค้าไม่จำเป็นต้องตรวจสอบสินค้า ทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ที่เข้ามาใช้ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าว่าจะได้รับสินค้าใน

คุณภาพที่ได้ตกลงกันได้ ซึ่งจะมีการกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการตลาดต่าง ๆ ยกระดับการให้บริการเพื่อให้ได้มาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่ตลาดกำหนด ดังนั้นคุณภาพสินค้าที่กำหนดในการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะเป็นมาตรฐานให้แก่ระบบการตลาดสินค้าเกษตร ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่างต้องปรับปรุงการควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด

4. การดำเนินการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย

4.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(1) ปี 2537 กรมการค้าภายใน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณายกร่างพระราชบัญญัติตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคราชการ สถาบันเอกชน อาจารย์มหาวิทยาลัยและนักธุรกิจที่มีประสบการณ์ด้านการซื้อขายล่วงหน้า

(2) ปี 2538 คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยฯ และได้ตั้งข้อสังเกตให้กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงการคลังไปพิจารณาในรายละเอียดหลายประการ

(3) ปี 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการของร่างดังกล่าว ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว และส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

(4) ปี 2540 ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมการค้าภายในได้รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับฝ่ายเลขานุการของกรมการร่างกฎหมายคณะที่ 4

(5) ปี 2541 (เดือนมีนาคม) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งได้ตรวจพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(6) 21 กรกฎาคม 2541 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. และเห็นควรส่งร่างดังกล่าวให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอรัฐสภาพิจารณาต่อไป

(7) 1 ตุลาคม 2541 สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการของร่าง พ.ร.บ. การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. ในวาระที่ 1 แล้ว ขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษา ในชั้นกรรมาธิการ

4.2 สาระของร่างพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีทั้งสิ้น 154 มาตรา โดยในชั้นการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เปลี่ยนแปลงชื่อพระราชบัญญัติจาก “พระราชบัญญัติตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย พ.ศ.” เป็น “พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.” และคำว่า “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย” เปลี่ยนเป็น “ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย” โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(1) โครงสร้างองค์กร ประกอบด้วย

- คณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (คณะกรรมการ กสล.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน มีหน้าที่วางนโยบายส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับดูแลการซื้อขาย
 - คณะกรรมการตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า มีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินการของตลาด ออกกฎระเบียบของตลาด รวมทั้งการอนุญาตให้เป็นสมาชิกของตลาด
 - คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ มีหน้าที่วินิจฉัยอุทธรณ์จากสมาชิกหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสั่งการของเลขาธิการหรือคณะกรรมการตลาด

(2) ธุรกิจที่ต้องขออนุญาตต่อเลขาธิการ

- ผู้ค้าล่วงหน้า
- นายหน้าซื้อขายล่วงหน้า
- ที่ปรึกษาการซื้อขายล่วงหน้า
- ตัวแทนซื้อขายล่วงหน้า
- ผู้บริหารธุรกิจร่วมทุนซื้อขายล่วงหน้า
- การประกอบธุรกิจอื่นที่คณะกรรมการ ก.ส.ล. กำหนด

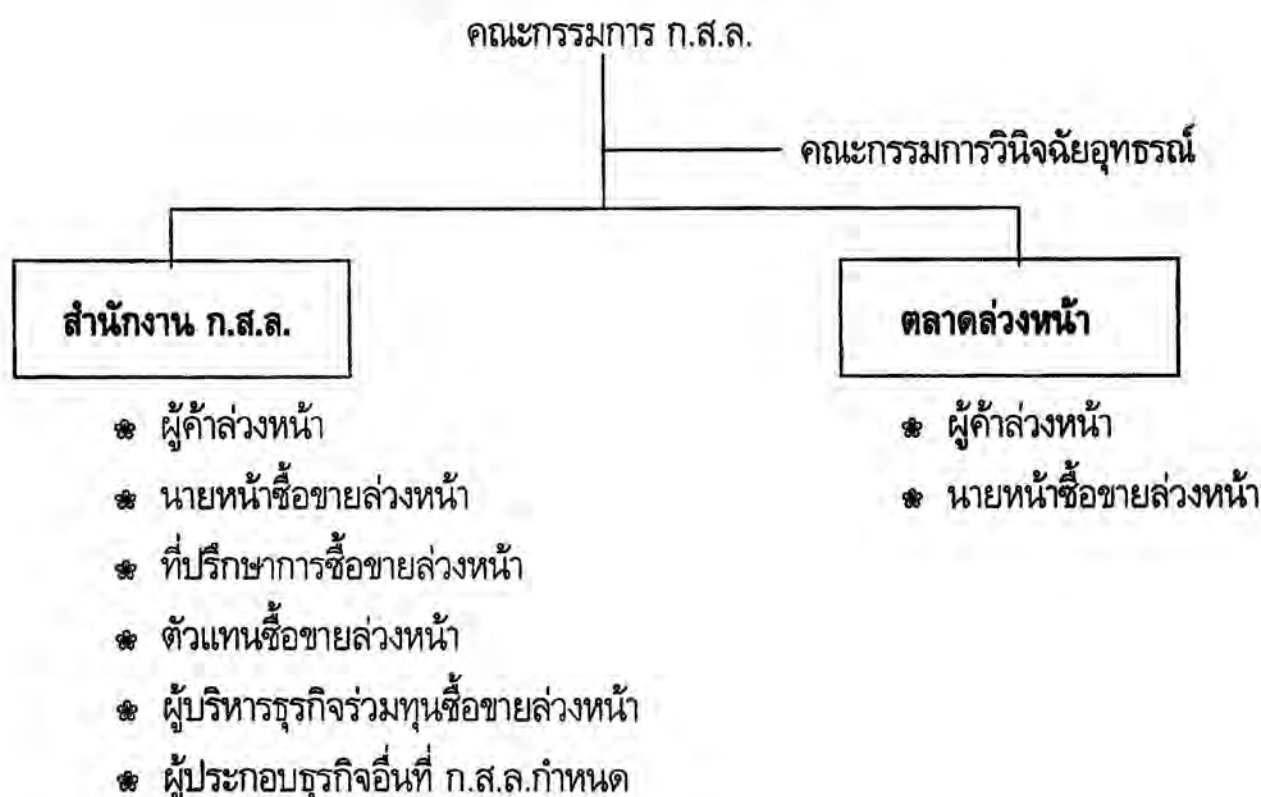
(3) กำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับการพักรื้อ การเพิกถอนใบอนุญาต และการเลิกประกอบธุรกิจซื้อขายล่วงหน้า

(4) ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เป็นนิติบุคคลที่บริหารและดำเนินการในรูปแบบเอกชน มีผู้จัดการตลาดเป็นผู้บริหารกิจการตลาด และกำหนดให้สำนักหักบัญชีเป็นหน่วยงานหนึ่งในตลาด ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการหักบัญชีซื้อขายและปรับฐานะบัญชีเงินประกัน

(5) กองทุนพัฒนาตลาด เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของตลาด และสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิกและลูกค้า

(6) การควบคุมดูแล ได้กำหนดบทบัญญัติลักษณะการกระทำที่ต้องห้ามเพื่อป้องกันการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อตลาดและผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาด เช่น การซื้อขายที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผลผลิตในราคาสินค้า การบอกล่วงหน้าหรือแพร่ข่าวอันเป็นเท็จ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลวงใน

โครงสร้างองค์กรในตลาดล่วงหน้า



5. สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เห็นว่า ระบบเศรษฐกิจของโลกที่เป็นไปโดยเสรี และเชื่อมโยงกัน ได้ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ไม่ว่าในด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตร รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเงินของประเทศหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาของสินค้าและบริการ จะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังประเทศอื่น ๆ ให้เปลี่ยนแปลงผันผวนตามไปด้วย โดยเฉพาะประเทศไทย ในฐานะเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ และเป็นประเทศที่ระบบเศรษฐกิจเสรีในเกือบทุก ๆ ด้านการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติภายในหรือจากโลกภายนอก จะเกิดผลกระทบต่อราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และภาวะต่าง ๆ จะถูกผลักไปสู่กลุ่มคนที่ขาดอำนาจต่อรอง หรือไม่รู้จักใช้อำนาจต่อรองที่มีอยู่ โดยเฉพาะเกษตรกรและผู้บริโภคจะต้องรับภาระจากความผันผวนของราคาค่อนข้างมาก เนื่องจากกลไกการตลาดที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาความผันผวนของราคาสินค้าทางการเกษตรของประเทศขาดการเชื่อมโยงการผลิตและการค้าในปัจจุบันกับในอนาคต ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับภาวะความไม่แน่นอนของราคาที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และกระทบต่อความเป็นอยู่และรายได้ของตน รวมทั้งขาดขวัญ และกำลังใจในการพัฒนาการประกอบอาชีพของตน นำไปสู่ความพยายามเรียกร้องให้ทางราชการแก้ไขปัญหาของตน โดยกล่าวโทษของฝ่ายอื่นแทนการพยายามพัฒนาปรับปรุงการผลิตและการตลาดของตนให้สอดคล้องกับสภาวะที่เป็นจริงของตลาด

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้ระบบการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรของไทยมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงสภาพการผลิตและการตลาดในปัจจุบันกับในอนาคต โดยมีกลไกราคาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจทำการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร สมควรสนับสนุนการจัดตั้ง “ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า” ขึ้นใน

ประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้รู้ขนาด ของราคา และ หากจะทำการผลิต หรือขายสินค้าเกษตรจะได้ทำการลดความเสี่ยง ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้แต่ละฝ่ายมีความมั่นใจในการประกอบธุรกิจรวมสามารถทำหน้าที่ของตนอย่างเป็น ประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวม

5.2 จุดเด่น จุดด้อย ของการตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ได้พิจารณาถึงจุดเด่นและจุด ด้อยของการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทยแล้ว เห็นว่าจะมี ดังนี้

☆ จุดเด่น

(1) เป็นตลาดผู้ผลิต ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรใน ลำดับต้น ๆ หลายสินค้า ซึ่งเป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ เมื่อจัดตั้งตลาด แล้วคาดว่าจะมีผู้ลงทุนต่างประเทศเข้ามาใช้บริการตลาด เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวน ของราคาและผู้เก็งกำไรจำนวนมาก

(2) พื้นที่ทางการเกษตรของประเทศไทยยังว่างเปล่า และยังมีแรงงานที่ยัง ว่างงานอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าทางเกษตร เพื่อการส่งออกได้อีก

☆ จุดด้อย

(1) เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นเกษตรกรรายย่อยและมีปัญหาหนี้สิน ขาดแคลนปัจจัยการผลิต ดังนั้นรัฐจะต้องสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันในรูปของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นตัวแทนเข้าไปซื้อขายในตลาดล่วงหน้า

(2) เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรยังไม่คุ้นเคยกับการซื้อขาย ล่วงหน้า ประกอบกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวยังไม่ถูกต้องตรงกัน จึงควรได้ ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ทั้งทางด้านการจัดฝึกอบรม สัมมนา จัดทำสื่อประชา สัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น จัดทำวีดีโอเทป แผ่นพับ โบรชัวร์ และลง บทความในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

(3) ปริมาณการซื้อขายในตลาดในระยะเริ่มแรกอาจจะมีปริมาณไม่มากพอ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระบบการซื้อขายที่เกิดขึ้นใหม่

5.3 แนวทางการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

จากการศึกษาและดูงานตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในต่างประเทศ รวมทั้งได้จัดการเสวนาโต๊ะกลมเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยราชการ นักวิชาการ และภาคเอกชน เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2541 ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา สรุปได้ว่าแม้กลไกและวิธีการซื้อขายในตลาดสินค้าล่วงหน้าของแต่ละประเทศจะคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันก็ตาม แต่รูปแบบและลักษณะการจัดตั้งรวมทั้งองค์การกำกับดูแลจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของภูมิประเทศ ขนาดเศรษฐกิจและการค้า รวมตลอดถึงโครงสร้างองค์กร อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของทางราชการ และความเข้มแข็งของภาคเอกชน

สำหรับการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย เมื่อคำนึงถึงระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครองมาประกอบกับการศึกษารูปแบบและแนวทางของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าในต่างประเทศแล้วมีความเห็นสรุปได้ว่า

(1) รัฐบาลควรเร่งรัดการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าขึ้นในประเทศไทยโดยเร็ว ซึ่งทุกฝ่ายเชื่อมั่นว่าภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรไทย

(2) เป็นที่เห็นพ้องต้องกันว่า ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ผู้แปรรูปสินค้าเกษตร ผู้ค้าท้องถิ่นและผู้ส่งออก รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

(3) สินค้าเกษตรที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาซื้อขายในตลาดควรเป็นสินค้าที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตและมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบจนเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และกุ้งกุลาดำ

ความสำคัญของสินค้าเกษตรไทยในตลาดโลก

	ลำดับความสำคัญ		มูลค่าส่งออก/ล้านบาท
	ฐานะผู้ผลิต	ฐานะผู้ส่งออก	
ข้าว	6	1	65,094
ยางพารา	1	1	57,459
กุ้งกุลาดำ	1	1	47,185
มันสำปะหลัง	5/6	1	22,467

(4) การจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความหมายขึ้นมารองรับ เพื่อสร้างความเชื่อถือและให้การกำกับดูแลการซื้อขายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทุกประเทศทั่วโลกที่มีตลาดล่วงหน้าต่างก็มีกฎหมายเฉพาะ ยกเว้นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ซึ่งยังไม่มีกฎหมาย แต่ใช้อำนาจในระบบการปกครองพิเศษ อย่างไรก็ตามขณะนี้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน กำลังอยู่ระหว่างการยกร่างกฎหมายขึ้นมาใช้บังคับด้วยแล้ว

5.4 ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(1) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

เนื่องจากตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นเรื่องใหม่ที่ค่อนข้างซับซ้อนยากแก่การทำความเข้าใจ ประกอบกับมีผู้รู้ผู้อยู่ในวงจำกัด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และการค้าสินค้าเกษตร เพื่อให้ทราบถึงวิธีการบริหารความเสี่ยง และใช้ประโยชน์จากตลาดอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะอย่างการให้ความรู้แก่เกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร

(2) การจัดตั้งตลาด

เนื่องจากตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะเป็นประโยชน์ต่อระบบการตลาดสินค้าเกษตรของประเทศไทย เห็นควรเร่งดำเนินการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่ง

ประเทศไทย และให้มีองค์กรกำกับดูแลที่เป็นองค์กรเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Body) โดยยึดรูปแบบประเทศในแถบเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น มาเลเซีย หรือสิงคโปร์ ซึ่งดูแลทั้งตลาดจริง (Spot Market) และตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า (Futures Market) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในนโยบายและสร้างความเชื่อมั่น รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวม

(3) การสนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกรเข้ามามีบทบาทในตลาด

สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกรเป็นสถาบันซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรในรูปแบบของนิติบุคคล จึงควรที่จะสนับสนุนให้เป็นสมาชิกตลาด ทำการซื้อขายและคอยดูแลเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสถาบัน โดยตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะต้องให้สิทธิพิเศษในการเป็นสมาชิกตลาด เพื่อให้การซื้อขยล่วงหน้าของเกษตรกรสามารถทำได้ อย่างคล่องตัว ภายใต้การแนะนำที่ถูกต้องของผู้เชี่ยวชาญด้านการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าของสหกรณ์ แต่ทั้งนี้การเป็นสมาชิกที่ได้รับสิทธิพิเศษจากตลาดนี้ จะต้องได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิดจากตลาด โดยตลาดสามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และตลาด

(4) ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าควรมีเพียงตลาดเดียว

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ควรมีตลาดเดียวในประเทศไทย เป็นองค์กรอิสระ ไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายสินค้าเกษตร สอดคล้องกับขนาดเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งมีสภาพคล่องที่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจของตลาด และ ง่ายต่อการกำกับดูแล ทั้งนี้ ควรวางสถานะเป็นตลาดผู้ผลิต โดยควรจะเริ่มทำการซื้อขายล่วงหน้าในสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญ รวมทั้งควรให้ความสำคัญต่อสถานที่ตั้งด้วยว่ามีเครือข่ายอำนวยความสะดวกทางโทรคมนาคมที่เหมาะสมสามารถเชื่อมต่อกับระบบคมนาคมที่ทันสมัยได้อย่างง่ายดายและประหยัด

(5) ระบบการซื้อขาย

การซื้อขายในตลาดล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้น จะต้องมีความคล่องตัวและรวดเร็ว เพื่อบริการแก่ผู้ซื้อผู้ขายด้วยต้นทุนที่ต่ำ โดยการนำระบบซื้อขายด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic system) ซึ่งจะดีกว่าการซื้อขายด้วยการประมูลในห้องค้า เนื่องจากระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความสะดวกรวดเร็ว ไม่แพงและหาได้ง่าย นอกจากนี้การซื้อขายล่วงหน้าสินค้าทางการเกษตร ผู้ผลิต ผู้แปรรูป นายหน้าตามท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถมีส่วนร่วมได้ง่ายผ่านเครือข่ายคมนาคม ซึ่งจะประหยัดทั้งในด้านกำลังคน สำนักงาน และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งมีข้อผิดพลาดน้อยกว่าการซื้อขายด้วยคน

(6) ตลาดที่จะจัดตั้งขึ้นไม่ควรจำกัดเฉพาะสินค้าเกษตร

การซื้อขายล่วงหน้าที่มีอยู่ในปัจจุบันทั่วโลก สามารถแยกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

★ การซื้อขายล่วงหน้าสินค้าโภคภัณฑ์ เช่น สินค้าเกษตร แร่ธาตุ เชื้อเพลิง และโลหะ ฯลฯ

★ การซื้อขายล่วงหน้าสินค้าทางการเงิน เช่น พันธบัตรรัฐบาล อัตราแลกเปลี่ยน ดัชนีหลักทรัพย์ อัตราดอกเบี้ย ฯลฯ

ดังนั้น ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ที่จะจัดตั้งขึ้น จึงควรขยายขอบเขตไปถึงสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อให้ตลาดมีสินค้าที่หลากหลาย และมีวิธีการซื้อขายที่ต้องอาศัยการส่ง - รับมอบสินค้าเป็นหลัก แต่ทั้งนี้ไม่ควรจะรวมการซื้อขายล่วงหน้าสินค้าทางการเงิน เนื่องจากสินค้าทางการเงินมักใช้การหักล้างส่วนต่างของราคาแทนการส่งมอบสินค้า และไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องคุณภาพของสินค้า

.....

ภาคผนวก

มูลค่าผลิตผลเกษตรกรรมที่สำคัญตามราคาที่เกษตรกรขายได้

มูลค่าผลิตผลเกษตรกรรมที่สำคัญตามราคาที่เกี่ยวข้องการขายได้

รายการ	2537		2538		2539		2540		2541	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
ข้าวเปลือก	81,425.1	18.9	104,884.2	22.6	123,317.3	24.3	137,747.8	24.3	176,874.3	
อ้อย	22,009.7	5.1	22,378.0	4.8	23,121.5	4.6	34,615.1	4.6	32,010.9	
มันสำปะหลัง	18,649.6	4.3	17,040.2	3.7	12,839.6	2.5	11,755.0	2.5	21,384.0	
ยางพารา	44,985.7	10.5	64,158.9	13.8	58,391.1	11.5	53,975.2	11.5	52,121.0	
กุ้งกุลาดำ	52,146.2	12.1	50,711.8	10.9	39,099.1	7.7	42,890.4	7.7	39,639.6	
อื่น ๆ	210,718.8	49.1	205,026.9	44.2	250,531.4	49.4		49.4		
รวม	429,935.1	100.0	464,200.0*	100.0	507,300.0*	100.0	NA	100.0	NA	100.0

หมายเหตุ

ที่มา : ปี 2537 - 2539 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, * ตัวเลขธนาคารแห่งประเทศไทย

ปี 2540 - 2541 ประมาณการตามปริมาณผลิตผลและราคาที่เกี่ยวข้องการขายได้

ตลาดกลางสินค้าเกษตรในความดูแลของส่วนราชการ

ตลาดกลางสินค้าเกษตร
ในความดูแลของส่วนราชการ

ลำดับ	จังหวัด	องค์การ สะพานปลา	องค์การตลาด (มท.)	กรมส่งเสริม สหกรณ์	กรมส่งเสริม การเกษตร	กรมวิชา การเกษตร	กรมการค้า ภายใน	ธ.ก.ส.	จตท.	รวม
1	กระบี่									
2	กรุงเทพฯ	1	2	1					2	6
3	กาญจนบุรี			8						8
4	กาฬสินธุ์			12			2			14
5	กำแพงเพชร			14	1		7			22
6	ขอนแก่น			15			2	1		18
7	จันทบุรี									
8	ฉะเชิงเทรา		1	6			1			8
9	ชลบุรี			2						2
10	ชัยนาท			7	1		4			12
11	ชัยภูมิ			17			2			19
12	ชุมพร	1		3						4
13	เชียงใหม่			13						13
14	เชียงใหม่			23						23
15	ตาก			2			1			3
16	ตรัง			1						1

ลำดับ	จังหวัด	องค์การ สะพานปลา	องค์การตลาด (มท.)	กรมส่งเสริม สหกรณ์	กรมส่งเสริม การเกษตร	กรมวิชา การเกษตร	กรมการค้า ภายใน	อ.ก.ศ.	จตก.	รวม
17	ตราด									
18	นครนายก			4			1			5
19	นครปฐม						1			1
20	นครพนม			6			1			7
21	นครราชสีมา			42			2			44
22	นครศรีธรรมราช	1		2			1			4
23	นครสวรรค์			18			6			24
24	นนทบุรี			1			1			2
25	นราธิวาส				1					1
26	น่าน			8						8
27	บุรีรัมย์			28						28
28	ปทุมธานี						2			2
29	ประจวบคีรีขันธ์	1								1
30	ปราจีนบุรี			6			1			7
31	ปัตตานี	1		1						2
32	พระนครศรีอยุธยา			3			2			5
33	พะเยา			9			1			10
34	พังงา			1			1			2
35	พัทลุง			1						1

ลำดับ	จังหวัด	องค์การ สะพานปลา	องค์การตลาด (มท.)	กรมส่งเสริม สหกรณ์	กรมส่งเสริม การเกษตร	กรมวิชา การเกษตร	กรมการค้า ภายใน	ธ.ก.ส.	อตก.	รวม
36	พิจิตร			14			9			23
37	พิษณุโลก			8	1		5			14
38	เพชรบุรี			4						4
39	เพชรบูรณ์			11	1		6			17
40	แพร่			5						5
41	ภูเก็ต	1								1
42	มหาสารคาม			5						5
43	มุกดาหาร			5						5
44	แม่ฮ่องสอน									
45	ยโสธร			7			1			8
46	ยะลา			1						1
47	ร้อยเอ็ด			20			1	1		22
48	ระนอง	1								1
49	ระยอง				1					1
50	ราชบุรี			6			1			7
51	สทบุรี		1	6			1			8
52	ลำปาง			7						7
53	ลำพูน		1	2						3
54	เลย			5						5

ลำดับ	จังหวัด	องค์การ สะพานปลา	องค์การเทศบาล (มท.)	กรมส่งเสริม สหกรณ์	กรมส่งเสริม การเกษตร	กรมวิชา การเกษตร	กรมการค้า ภายใน	อ.ก.ศ.	อศก.	รวม
55	ศรีสะเกษ			17			1			18
56	สตูลนคร			14			2			16
57	สงขลา	1		2		1				4
58	สตูล	1								1
59	สมุทรปราการ	1								1
60	สมุทรสงคราม						1			1
61	สมุทรสาคร	1					2			3
62	ระนอง			5						5
63	สระบุรี			11						11
64	สิงห์บุรี			2			1			3
65	สุโขทัย			11			2			13
66	สุพรรณบุรี			6			1	1		8
67	สุราษฎร์ธานี	1		3						4
68	สุรินทร์			17						17
69	หนองคาย			6						6
70	หนองบัวลำภู			4						4
71	อ่างทอง			6						6
72	อำนาจเจริญ			7						7
73	อุดรธานี			17	1		1		1	20

ลำดับ	จังหวัด	องค์การ สะพานปลา	องค์การตลาด (มท.)	กรมส่งเสริม สหกรณ์	กรมส่งเสริม การเกษตร	กรมส่งเสริม การเกษตร	กรมวิชา การเกษตร	กรมการค้า ภายใน	อ.ก.ส.	อตก.	รวม
74	อุตรดิตถ์			10	2						12
75	อุทัยธานี			9	1			2			12
76	อุบลราชธานี			21				1			22
	รวม	12	6	528	10	1		76	3	3	638

หมายเหตุ 1. องค์การสะพานปลามีหน่วยงานทั้งสิ้น 17 แห่ง แต่ทำการซื้อขายเพียง 12 แห่ง อีก 5 แห่ง ใช้เป็นท่าเทียบเรือ

2. อตก. มีตลาดทั้งสิ้น 6 แห่ง อยู่ระหว่างก่อสร้าง 3 แห่ง (นครราชสีมา/พิษณุโลก/ตรัง)

3. กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีตลาดทั้งสิ้น 750 แห่ง หยุดดำเนินการ 222 แห่ง คงเหลือที่ดำเนินการ 528 แห่ง

ตลาดอถางในความสงเสริมของทางราชการ

หน่วยงาน	จำนวนตลาด	ประเภทตลาด	ลักษณะการซื้อขาย	แหล่งที่มา		แหล่งที่มาของสินค้า	แหล่งกระจายสินค้า	ปัญหา	ผลการดำเนินงาน
				สิ่งของอุปโภค	รายได้				
1. องค์การสะพานปลา	12	สัตว์น้ำ	ประมูล	ของตนเอง	ค้าปลีก	ในจังหวัดจังหวัดอื่น ๆ/ส่งออก	ในจังหวัดจังหวัด	1. ปัญหาภาระ 2. ปัญหาการจัด 3. สถานที่เก็บ 4. ขาดงบประมาณ	1. มีทั้งสิ้น 17 แห่ง แต่ทำการซื้อขายเพียง 12 แห่ง อีก 5 แห่ง ใช้เป็นพื้นที่ซื้อ 2. องค์การฯ คอมเมนต์เฉพาะเพียง 1 ชุด เป็น การดำเนินการขององค์การสะพานปลาไปทาง การผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก
2. องค์การตลาด (ขท.)	5	มีลักษณะคล้าย	ต่อรองราคา	ของตนเอง	ค้าปลีก	ในจังหวัดจังหวัดใกล้เคียง	ในจังหวัดจังหวัดใกล้เคียง	1. ขาดงบประมาณของกิจการ 2. สถานที่เก็บ 3. ปัญหาการจัด	1. เป็นตลาดขององค์การตลาดของ 4 แห่ง ลงทุน ร่วมกับเอกชน 1 แห่ง 2. องค์การฯ คอมเมนต์เฉพาะเพียง 1 ชุด เป็น การดำเนินการของตลาดใน กทม. (ปากกอก-ตลาด) ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี
3. กรมส่งเสริมสหกรณ์	528	ข้าวและพืชไร่/ มีลักษณะคล้าย	ประมูล/ ต่อรองราคา	งบประมาณ/ของตนเอง	การค้าปลีก-ขายปลีก/รับฝากปลีก	ส่วนใหญ่ในจังหวัดใกล้เคียง	ในจังหวัดจังหวัดใกล้เคียง	1. ขาดงบประมาณ/เงินทุน 2. อยู่ใกล้ตลาดประเภทเดียวกัน/โรงสีทำให้แข่งขันกัน 3. ขาดข้อมูลข่าวสาร 4. ขาดผู้บริหารมืออาชีพในตลาด	1. มีทั้งสิ้น 750 ตลาด มีลักษณะเป็นตลาดค้าปลีก เพื่อรวบรวมผลผลิตของท้องถิ่น จัดเป็นกลุ่มคน ขนาดที่ผู้ใช้ซื้อและสภาพของตลาดได้เป็น - ตลาดขนาดใหญ่ 137 ตลาด (18.3%) - ขนาดกลาง 97 ตลาด (12.93%) - ขนาดเล็ก 294 ตลาด (39.2%) - ไม่เปิดดำเนินการ 222 ตลาด (29.6%) 2. มีตลาดที่ดำเนินการ 528 ตลาด ผลการดำเนินงาน ตลาดที่มีศักยภาพสามารถที่จะพัฒนาเป็นตลาดกลาง ได้ 6 ตลาด 3. ในจำนวน 6 ตลาดตามข้อ 2 มีผลการดำเนินการ อยู่ในระดับดีมาก 1 ตลาด อยู่ในระดับดี 2 ตลาด และระดับปานกลาง 3 ตลาด

หน่วยงาน	จำนวน ตลาด	ประเภท ตลาด	ลักษณะ การซื้อขาย	แหล่งที่มา		แหล่งที่มา ของสินค้า	แหล่ง กระจายสินค้า	ปัญหา	ผลการดำเนินงาน
				เงินลงทุนเบื้องต้น	รายได้				
4. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	10	ข้าวและพืชไร่ 7 แห่ง/ผักและ ผลไม้ 3 แห่ง	ต่อรองราคา	งบประมาณ/ การช่วยเหลือจาก ต่างประเทศ/กองทุน สงเคราะห์เกษตรกร/ ของตนเอง	คำปรึกษา	ในจังหวัด/จังหวัด ใกล้เคียง	จังหวัดใกล้เคียง	ขาดงบประมาณ/สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกของตลาด	มีลักษณะเป็นตลาดหลักที่มุ่งเพื่อรวบรวมผลผลิตของ ห้างค้าปลีกส่วนใหญ่มีพื้นฐานจากการค้าปลีกในธุรกิจ ค้าปลีกแบบสหกรณ์
5. กรมวิชาการเกษตร	1	ยางพารา	ประมูล/ ต่อรองราคา/ รับฝากขาย	กองทุนสงเคราะห์ เกษตรกร/ของตนเอง	-	ในจังหวัด/จังหวัด ใกล้เคียง	1. ขาดงบประมาณ/บุคลากร 2. เกษตรกรปล่อยปละละเลย สินค้า	ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก	
6. กรมการค้าภายใน	76	ข้าวและพืชไร่ 62 แห่ง/ผักและ ผลไม้ 12 แห่ง/ สัตว์ปีก 2 แห่ง	ประมูล/ ต่อรองราคา	งบประมาณ/สถาบัน การเงิน/กองทุนรวม/ ของตนเอง	การซื้อ-ขายสินค้า คำปรึกษา	ในจังหวัด/จังหวัด อื่น ๆ	ขาดงบประมาณ/บุคลากร บุคลากร	1. ตลาดค่อนข้างน้อยประมาณ 59 ตลาด 2. ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 10 ตลาด หรือคิดเป็นร้อยละ 16.95 อยู่ในระดับดี จำนวน 15 ตลาด หรือคิดเป็นร้อยละ 25.42 และอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 34 ตลาด หรือร้อยละ 57.62	
7. ธ.ก.ส.	3	ข้าวและพืชไร่	ประมูล/ ต่อรองราคา	งบประมาณ/สถาบัน การเงิน/ของตนเอง	การซื้อ-ขายสินค้า คำปรึกษา/ รับฝากสินค้า	ในจังหวัด/จังหวัด ใกล้เคียง	1. ขาดงบประมาณ 2. ขาดบุคลากร 3. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ของตลาด	1. เป็นตลาดที่บริหารโดย ธ.ก.ส. 2. ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก 2 แห่ง ระดับดี 1 แห่ง	
8. อ.ค.ก.	3	ข้าวและพืชไร่ 1 แห่ง/ผักและ ผลไม้ 2 แห่ง	ต่อรองราคา	งบประมาณ/ ของตนเอง	คำปรึกษา/ รับฝากสินค้า	จังหวัดอื่น ๆ	1. ขาดงบประมาณ/บุคลากร 2. ขาดผู้มารับซื้อสินค้าไปตลาด	1. ตลาดหลักและผลไม้ 2 แห่ง ในกรุงเทพฯ เป็นของ อ.ค.ก. 1 แห่ง ร่วมดำเนินการกับเอกชน 1 แห่ง เป็นตลาดที่มีสินค้าหลักคือผักและผลไม้ และมี สินค้าอื่น ๆ อีกมาก 2. ตลาดสุพรรณ เป็นตลาดข้าวและพืชไร่ ผลการ ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง	

สินค้าที่มีการซื้อขายสัญญาล่วงหน้า ประเทศที่ตั้งตลาด
และความสำคัญของสัญญาในการใช้อ้างอิงทางการค้า
ระหว่างประเทศ

**สินค้าที่มีการซื้อขายสัญญาล่วงหน้า ประเทศที่ตั้งตลาด
และความสำคัญของสัญญาในการใช้อ้างอิงทางการค้าระหว่างประเทศ**

สินค้า	ประเทศที่มีการซื้อขาย	ความสำคัญของสัญญาล่วงหน้า
พลังงาน (Energy)		
Crude oil	USA, อังกฤษ, สิงคโปร์	ราคาสัญญาล่วงหน้าของ USA และ UK ถูกอ้างอิงในตลาดน้ำมันของโลก
Fuel oil	สิงคโปร์	ใช้อ้างอิงในระดับภูมิภาค
Gas oil	อังกฤษ	"
Heating Oil	USA	ใช้อ้างอิงในระดับประเทศ
Gasoline	USA	"
Propane	USA	"
Natural gas	USA, อังกฤษ	สัญญาซื้อขายใช้อ้างอิงภายในแต่ละประเทศ
Electricity	USA, ออสเตรเลีย, ฟินแลนด์	สัญญาซื้อขายใช้อ้างอิงภายในแต่ละภูมิภาค
โลหะ (Metals)		
Aluminium	อังกฤษ, ญี่ปุ่น, จีน	สัญญาซื้อขายของอังกฤษใช้เทียบเคียงในตลาดโลก
ทองแดง	อังกฤษ, USA, จีน	สัญญาซื้อขายของอังกฤษใช้เทียบเคียงในตลาดโลก, สัญญาซื้อขายของอเมริกาใช้ในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้
Nickel	อังกฤษ, จีน	สัญญาซื้อขายของอังกฤษใช้ในการอ้างอิงราคาตลาดโลก
สังกะสี	อังกฤษ, จีน	สัญญาซื้อขายของอังกฤษใช้ในการอ้างอิงราคาตลาดโลก
ดีบุก	อังกฤษ, จีน	สัญญาซื้อขายของอังกฤษใช้ในการอ้างอิงราคาตลาดโลก

สินค้า	ประเทศที่มีการซื้อขาย	ความสำคัญของสัญญาล่วงหน้า
ตะกั่ว	อังกฤษ, จีน	สัญญาซื้อขายของอังกฤษใช้ในการอ้างอิงราคาตลาดโลก
ทอง	USA, สิงคโปร์, ญี่ปุ่น, ออสเตรเลีย, บราซิล, แคนาดา, เบลเยียม	ราคาหลักที่ใช้อ้างอิงในตลาดโลกยังคงใช้ราคาของตลาด OTC (London Gold Fixing)
เงิน	USA, ญี่ปุ่น, แคนาดา, เนเธอร์แลนด์	สัญญาซื้อขายถูกใช้อ้างอิงทั่วไปในตลาดโลก
ทองคำขาว	USA, ญี่ปุ่น	”
Palladium	USA, ญี่ปุ่น	”
พลวง	จีน	ใช้อ้างอิงภายในประเทศ
Magnesium	จีน	”
วัตถุดิบสินค้าเกษตร (Agricultural raw materials)		
ฝ้าย	USA, บราซิล	มีการใช้อ้างอิงกันในบางประเทศ
เส้นใย	ญี่ปุ่น, จีน	ใช้อ้างอิงในประเทศ
Hessian	อินเดีย	”
ยาง	สิงคโปร์, ญี่ปุ่น, จีน	สัญญาซื้อขายของสิงคโปร์ถูกอ้างอิงใช้ในภูมิภาค
ไม้	USA	ใช้อ้างอิงในประเทศ
Oriented strand board	USA	”
ไม้อัด	จีน	ใช้อ้างอิงในประเทศ
Paper pulp	สวีเดน, ฟินแลนด์	ใช้เทียบเคียงในตลาดโลก

สินค้า	ประเทศที่มีการซื้อขาย	ความสำคัญของสัญญาล่วงหน้า
Dried cocoon	ญี่ปุ่น	ใช้อ้างอิงในประเทศ
Raw silk	ญี่ปุ่น	”
Wool	ออสเตรเลีย	”
Woollen yarn	ญี่ปุ่น	”
เครื่องดื่มในภูมิภาค เขตร้อน (Tropical beverages)		
กาแฟ (arabica)	USA, บราซิล	สัญญาซื้อขายที่ USA ใช้อ้างอิงราคาตลาดโลก
กาแฟ (robusta)	อังกฤษ, สิงคโปร์, บราซิล, จีน	”
โกโก้	USA, อังกฤษ, จีน	สัญญาซื้อขายของ USA และอังกฤษ ถูกใช้ อ้างอิงในตลาดโลก
สินค้ามีชีวิตและของ สด (Livestock and livestock products)		
ลูกวัวมีชีวิต	USA, บราซิล, อเจนตินา	ใช้อ้างอิงในประเทศ
หมูมีชีวิต	อังกฤษ, สิงคโปร์, บราซิล, จีน	”
วัว	USA, แอฟริกาใต้	”
Pork bellies (bacon)	USA	”
Cheddar cheese	USA	”
เนย	USA	”
นมสด	USA	”

สินค้า	ประเทศที่มีการซื้อขาย	ความสำคัญของสัญญาล่วงหน้า
ธัญพืช (Grains)		
ข้าวสาลี	USA, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, ออสเตรเลีย, อาร์เจนตินา, แคนาดา, อังการี	สัญญาซื้อขายของ USA (Chicago) ใช้เป็นหลักอ้างอิงในระดับโลก, สัญญาซื้อขายของประเทศอื่นใช้ภายในประเทศ
Maize	USA, ญี่ปุ่น, อังการี, อาร์เจนตินา, บราซิล, อัฟริกาใต้, สโลเวเนีย	”
ข้าวบาเลย์	USA, อังกฤษ, แคนาดา, อังการี, สโลเวเนีย, จีน	ใช้อ้างอิงในแต่ละประเทศ
ข้าวโอ๊ต	USA, แคนาดา	”
แป้งสาลี	อังกาเร	”
ข้าว	USA	”
พืชน้ำมัน (Beans, oils and oilseeds)		
Rapeseed/canola	ฝรั่งเศส, จีน	สัญญาซื้อขายของฝรั่งเศสใช้อ้างอิงทั่วไป
Flaxseed	แคนาดา	ใช้อ้างอิงในประเทศ
Feed peas	แคนาดา	”
Azuki beans	ญี่ปุ่น	”
ถั่วแดง	ญี่ปุ่น	”
ถั่วดำ	อังกาเร	”
Castorseed	อินเดีย	”
ถั่วลิสง	จีน	”
ถั่วเหลือง	USA, อาร์เจนตินา, บราซิล, ญี่ปุ่น	สัญญาซื้อขายของ USA ใช้อ้างอิงในตลาดโลก

สินค้า	ประเทศที่มีการซื้อขาย	ความสำคัญของสัญญาล่วงหน้า
น้ำมันถั่วเหลือง	USA	สัญญาซื้อขายของ USA ใช้อ้างอิงในตลาดโลก
Soybean meal	USA	”
น้ำมันปาล์ม	มาเลเซีย, จีน	สัญญาซื้อขายของมาเลเซียใช้อ้างอิงในตลาดโลก
เมล็ดทานตะวัน	อาร์เจนตินา	ใช้อ้างอิงในประเทศ
อื่นๆ (Others)		
น้ำตาล	USA, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, ญี่ปุ่น, บราซิล	สัญญาซื้อขายของสหรัฐที่ใช้ในการอ้างอิงราคาน้ำตาลดิบในตลาดโลก, สัญญาซื้อขายของอังกฤษที่ใช้ในการอ้างอิงราคาน้ำตาลทรายขาว
Gur	อินเดีย	ใช้อ้างอิงในประเทศ
มันฝรั่ง	USA, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, อินเดีย, เนเธอร์แลนด์, อัฟริกาใต้	ใช้อ้างอิงในแต่ละประเทศ
กุ้ง	USA	ใช้อ้างอิงระหว่างประเทศ
พริกไทย	อินเดีย	”
Turmeric	อินเดีย	ใช้อ้างอิงภายในประเทศ
น้ำส้ม	USA	ใช้อ้างอิงใน USA และบราซิล
ส้ม	สเปน	ใช้อ้างอิงภายในประเทศ
ถั่วเขียว	จีน	”
Nursery stock (ต้นกล้า ต้นอ่อนของพืช)	USA	”

เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการซื้อขายสินค้าล่วงหน้า
โดยวิธีการประมูลในห้องค้ากับการซื้อขาย
ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

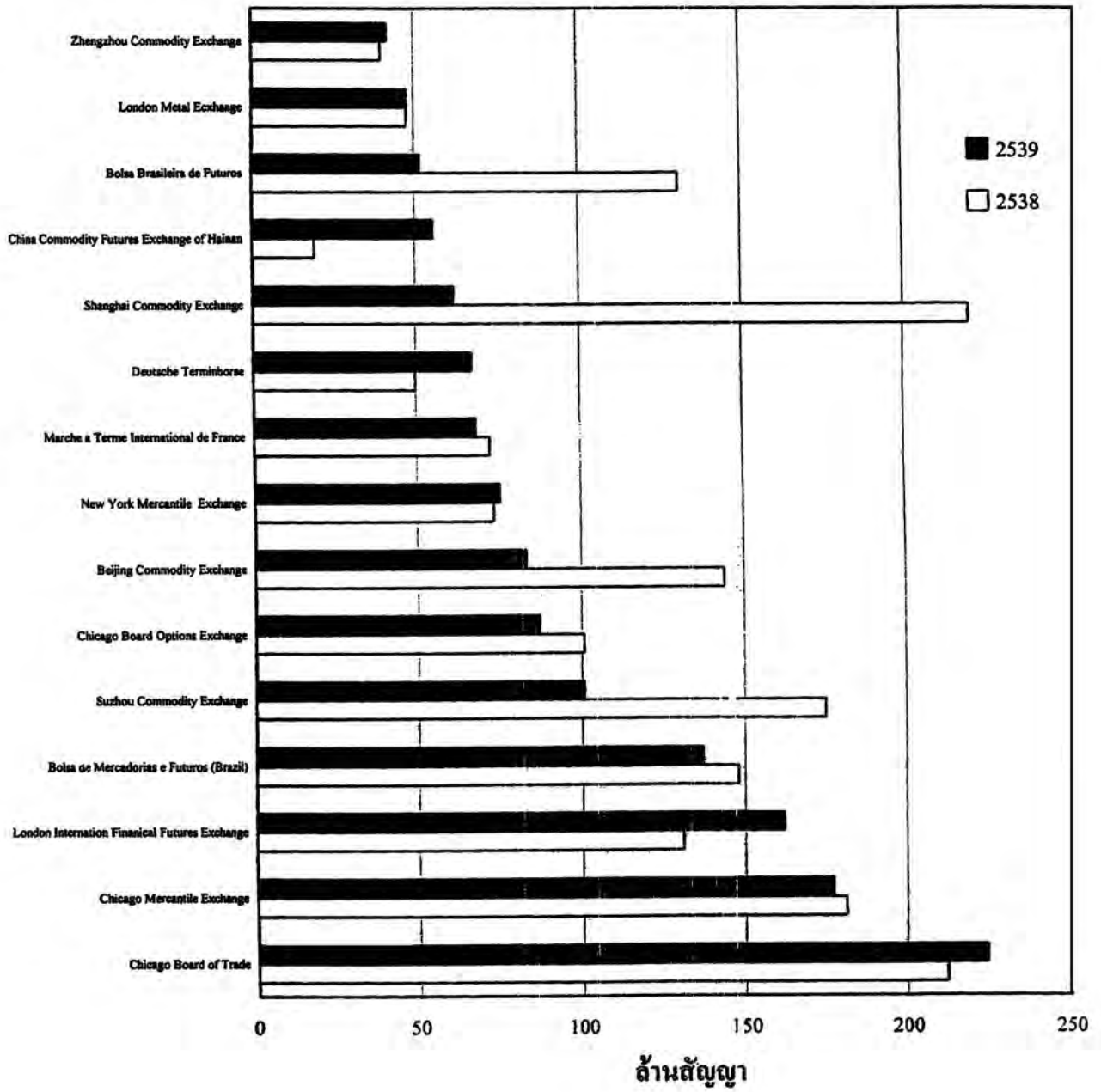
**เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการซื้อขายสินค้าล่วงหน้า
โดยวิธีการประมูลในห้องค้ากับการซื้อขายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์**

วิธีการประมูล	การซื้อขายด้วยอิเล็กทรอนิกส์
<p>1. การซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องมานับแต่อดีตได้ชี้ให้เห็นว่า การซื้อขายด้วยวิธีการประมูล สามารถทำได้อย่างคล่องตัวต่อเนื่อง แม้ในสถานะที่ปัจจัยแวดล้อมไม่อำนวย เช่น ช่วงสงคราม หรือขาดกระแสไฟฟ้า</p> <p>2. ในกรณีที่ตลาดมีความผันผวนมาก การซื้อขายด้วยวิธีการประมูลสามารถตกลงได้ ยืดหยุ่นกว่าวิธีการซื้อขายด้วยอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>3. การซื้อขายปริมาณมากในแต่ละครั้ง สามารถทำได้ง่าย</p> <p>4. เกิดข้อผิดพลาดได้ง่ายกว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>1. ผู้ซื้อขายจะมีค่าใช้จ่ายเริ่มต้นด้านอุปกรณ์สูง แต่จะประหยัดในระยะยาว</p> <p>2. ไม่มีข้อจำกัดเรื่องภูมิศาสตร์และเวลา</p> <p>3. ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการซื้อขายกับตลาดทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการซื้อขายได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด</p> <p>4. โปร่งใส สามารถกำกับดูแลและติดตามข้อมูลได้ทุกเวลาที่ต้องการ</p>

ที่มา : UNCTAD, Lyon France, 9-12 พฤศจิกายน 2541

**ตลาดสินค้าล่วงหน้าที่มีการซื้อขายสูงสุด
15 อันดับแรกของโลก ในปี 2539**

ตลาดสินค้าล่วงหน้าที่มีการซื้อขายสูงสุด 15 อันดับแรกของโลก ในปี 2539



ที่มา : UNCTAD, New Strategies for a Changing Commodity Economy, Lyon France, 9-12 พฤศจิกายน 2541

